

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRO ĮSAKYMU PATVIRTINTŲ LEIDIMŲ VEŽTI KELEIVIUS REGULIARUS SUSISIEKIMO KELIŲ TRANSPORTO MARŠRUTAIS IŠDAVIMO TAISYKLIŲ IR LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJOS VEIKSMŲ JAS ĮGYVENDINANT ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2020 m. liepos 14 d.
Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2020 m. liepos 14 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2006 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 3-62 „Dėl Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklių (toliau – Taisyklės)¹ ir Lietuvos transporto saugos administracijos (toliau – LTSA) veiksmų jas įgyvendinant, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė :

(2) Konkurencijos taryba 2018 m. liepos 31 d. nutarimu Nr. 1S-106 (2018)² pradėjo tyrimą dėl Taisyklių nuostatų, reglamentuojančių kompetentingos įstaigos veiksmus, kuriuos būtina atlikti tam, jog būtų parinkti vežėjai vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, ir LTSA veiksmų šias nuostatas įgyvendinant, atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams (toliau – Tyrimas).

(3) Tyrimas pradėtas, įvertinus UAB „Transinesta“ (toliau – Pareiškėjas) pateiktą skundą³, kuriame buvo teigiama, jog LTSA nevykdo konkurencingos vežėjų atrankos procedūros, pratęsdamą sutartis su tais pačiais vežėjais, dėl tų pačių maršrutų, ir tokiu būdu neleidžia į rinką įeiti naujiems dalyviams, įskaitant ir Pareiškėją.

(4) Tyrimo metu buvo vertinama, ar Taisyklių nuostatos, reglamentuojančios kompetentingos įstaigos veiksmus, kuriuos būtina atlikti tam, jog būtų parinkti vežėjai vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, bei LTSA veiksmai, šias nuostatas įgyvendinant, nepažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų.

(5) Tyrimo metu buvo susirašinėjama su Susisiekimo ministerija, LTSA bei kitais ūkio subjektais.

¹ Žin. 2006, Nr. 23-768.

² Bylos 1 tomas, 101-103 lapai.

³ Bylos 1 tomas 1-9, 13-51, 56-60, 63-65, 69-82, 86-100 lapai.

1. Taisyklių nuostatos, reglamentuojančios kompetentingos įstaigos veiksmus, kuriuos būtina atlikti tam, jog būtų parinkti vežėjai vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais

(6) Taisyklės, be kita ko, nustato leidimų vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais⁴ išdavimo sąlygas, reikalavimus vežėjams, vežėjų pareigas, teises ir atsakomybę už šių Taisyklių reikalavimų nevykdymą.⁵

(7) Taisyklių 14 punkte pateikiamas baigtinis sąrašas atvejų, kuomet LTSA, privalo organizuoti konkursą vežėjui parinkti:

- a) kompetentinga įstaiga nustato naują maršrutą (Taisyklių 14.1. punktas);
- b) kompetentinga įstaiga pratęsia, pakeičia arba sutrumpina maršrutą, panaikina stoteles ar papildo maršrutą naujomis stotelėmis, jei šiuo maršrutu keleivius vežantis vežėjas, šiai įstaigai pasiūlius, atsisako vežti keleivius pakeistu maršrutu (Taisyklių 14.2. punktas);
- c) kompetentinga įstaiga pradeda papildomus maršruto reiseris, jei šiuo maršrutu keleivius vežantis vežėjas, kompetentingai įstaigai pasiūlius, atsisako vežti keleivius papildomais reiseris. Šiuo atveju vežėjas parenkamas vežti keleivius tik papildomais reiseris (Taisyklių 14.3. punktas);
- d) kompetentinga įstaiga nusprendė panaikinti vežėjui išduotą leidimą pagal šių taisyklių 25 punkto (nesilaiko šių taisyklių reikalavimų ir sutartyje nustatytų sąlygų; netenka licencijos (licencija buvo panaikinta) arba pažeidžia Keleivių ir bagažo vežimo kelių transportu taisykles, vairuotojų darbo ir poilsio režimą, bilietų kainų ir tarifų taikymo reikalavimus arba dirba neturėdamas galiojančios licencijos kortelės; laiku nepateikia kompetentingai įstaigai arba pateikia suklastotas arba iškraipytas sutartyje numatytas ataskaitas, susijusias su keleivių vežimo veikla; per 14 dienų nuo leidimo išdavimo dienos arba kitos sutartyje nurodytos datos be svarbių priežasčių nepradėjo vežti keleivių leidime ir tvarkaraštyje nurodytomis sąlygomis arba nutraukė keleivių vežimą, apie tai nustatyta tvarka nepranešęs kompetentingai įstaigai; siekdamas gauti leidimą kompetentingai įstaigai pateikė klaidinančią informaciją) nuostatas (Taisyklių 14.4. punktas);
- e) kompetentinga įstaiga nusprendė nepratęsti vežėjui išduoto leidimo galiojimo termino pagal šių taisyklių 22 punkto nuostatas (Taisyklių 14.5. punktas);
- f) vežėjas atsisako vežti keleivius kompetentingos įstaigos nustatytu maršrutu (Taisyklių 14.6.).

(8) Taisyklių 20 ir 22 punktai numato sutarčių su konkursą laimėjusiais vežėjais sudarymo, galiojimo ir pratęsimo sąlygas.

(9) Taisyklių 20 punkte numatyta, kad su konkursą laimėjusiu vežėju LTSA sudaro keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais sutartį arba papildo jau sudarytą sutartį. Sutartis sudaroma ne ilgiau kaip 5 metams. Sutarties turinį ir galiojimo terminą nustato LTSA.

(10) Taisyklių 22 punkte numatyta, kad pasibaigus sutarties ir leidimo (-ų) galiojimo terminui, jis gali būti pratęsimas, kompetentingai įstaigai su vežėju sudarant naują sutartį ir išduodant naują (-us) leidimą (-us), jei pratęsti sutartį ir leidimą (-us) pageidaujantis vežėjas laikėsi šių Taisyklių reikalavimų ir sutartyje nustatytų sąlygų. Sutarties ir leidimo (-ų) galiojimo terminas pratęsimas ne ilgiau kaip 5 metams tomis pačiomis sąlygomis, kaip nustatyta šių taisyklių 19–21 punktuose. Sutarties ir leidimo (-ų) galiojimo terminas nepratęsimas, jei vežėjas nesilaikė šių Taisyklių reikalavimų ir sutartyje nustatytų sąlygų.

(11) Tyrimo metu Susisiekimo ministerija pateikė nuomonę, kad sutarčių su vežėjais, vežančiais keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, sudarymo ir

⁴ Kelių transporto kodekso 18 straipsnio 9 dalyje įtvirtinta, kad tolimojo susisiekimo maršrutas – nustatyta gatvių ir kelių trasa Lietuvos Respublikos teritorijoje, ilgesnė kaip 50 km, kuria keleiviai vežami daugiau kaip per dviejų savivaldybių (neįskaitant miestų savivaldybių) teritorijas.

⁵ Taisyklių 1 punktas.

pratęsimo tvarką reglamentuoja tik Taisyklės. Susisiekimo ministerijos nuomone, Taisyklėse numatyta galimybė, bet ne būtinybė pratęsti Sutartis su vežėjais, jei pratęsti Sutartį ir leidimą pageidaujantis vežėjas laikėsi Taisyklių reikalavimų ir Sutartyje nustatytų sąlygų.⁶

2. LTSA veiksmai, įgyvendinant Taisyklių nuostatas, reglamentuojančias kompetentingos įstaigos veiksmus, kuribus būtina atlikti tam, jog būtų parinkti vežėjai vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais

(12) LTSA, vadovaudamasi Taisyklių nuostatomis, išduoda leidimus vežėjams vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutais, taip pat sudaro Sutartis su vežėjais, jas pratęsia, jeigu vežėjas laikėsi Taisyklių reikalavimų ir Sutartyje nustatytų sąlygų.⁷

(13) Tyrimo metu nustatyta, jog LTSA šiuo metu administruoja 363 tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutus, kuriais keleivius veža 43 vežėjai⁸ ir su kuriais LTSA 2018 m. yra sudariusi Sutartis.⁹ Paprastai vieną maršrutą aptarnauja tik vienas vežėjas.¹⁰

(14) Dėl skelbiamų konkursų vežėjams parinkti vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutais, LTSA nurodė, kad 2009 m. kovo 13 d. dėl tolimojo reguliaraus susisiekimo maršruto M-941, Vilnius-Plungė, kurį aptarnauja UAB Tolimojo keleivinio transporto kompanija, buvo skelbiamas konkursas minėtam maršrutui aptarnauti, o dėl likusių maršrutų LTSA nurodė, kad nėra duomenų, jog konkursai aptarnaujantiems maršrutams būtų skelbti 2009 m. – 2018 m. laikotarpiu.¹¹

(15) 2018 m. liepos 11 d. konkursas skelbtas naujam tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutui Nr. M-999 Švenčionys-Vilnius aptarnauti, kurį laimėjo UAB „Svirka“.¹²

(16) Tyrimo metu nustatyta, jog sutartys su tais pačiais vežėjais¹³ buvo sudarytos 2010 m., 2013 m. bei 2018 m.

(17) 2018 m. sudarytos Sutartys, be konkurencingos procedūros, įsigaliojo tų pačių metų balandžio 1 d. ir galioja iki 2023 m. kovo 31 d. (toliau visos kartu – Sutartys; atskirai – Sutartis):

- a) 2018 m. kovo 2 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Vlasava“ Nr. SUT-29(18);
- b) 2018 m. kovo 2 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Kupiškio autobusų parkas“ Nr. SUT-30(18);
- c) 2018 m. kovo 2 d. LTSA sutartis su UAB „Plungės autobusų parkas“ Nr. SUT-31(18);
- d) 2018 m. kovo 5 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Ignalinos autobusų parkas Nr. SUT-32(18);
- e) 2018 m. kovo 6 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Skuodo autobusų stotis Nr. SUT-34(18);
- f) 2018 m. kovo 6 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Biržų autobusų parkas Nr. SUT-37(18);
- g) 2018 m. kovo 6 d. LTSA sutartis su UAB „Meteorit turas“ Nr. SUT-38(18);
- h) 2018 m. kovo 6 d. LTSA sutartis su UAB „Joniškio autobusų parkas“ Nr. SUT-39(18);

⁶ Bylos 1 tomas, 151–152 lapai.

⁷ Taisyklių 9,10,22 punktai.

⁸ Bylos 1 tomas, 109 lapas.

⁹ Bylos 2 tomas, 12–203 lapai; bylos 3 tomas, 1–78 lapai.

¹⁰ Bylos 1 tomas, 110 lapas.

¹¹ LTSA nurodė, kad vadovaujantis LTSA planu Konkursų parinkti vežėją vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutu (toliau – konkursai) dokumentai saugomi 10 metų. Seniausi konkursų dokumentai saugomi LTSA archyve yra 2009 m. (Bylos 1 tomas, 122 lapas).

¹² Bylos 1 tomas, 109 lapas.

¹³ Iš LTSA pateiktų 2010 m., 2013 m. ir 2018 m. vežėjų ir maršrutų sąrašų nustatyta, kad keletas vežėjų ir maršrutų lyginant 2010 m. duomenis su 2013 m. ir 2018 m. duomenimis nesutampa, tačiau didžioji dalis vežėjų ir maršrutų yra tokie pat (Bylos 1 tomas, 111–121 lapai; 3 tomas, 112–113 lapai).

- i) 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su „A. Andriūno transportas“ Nr. SUT-41(18);
- j) 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Lazdių autobusų parkas“ Nr. SUT-42(18);
- k) 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „VILKAMA“ Nr. SUT-43(18);
- l) 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su UAB „Busotas“ Nr. SUT-44(18);
- m) 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Varėnos autobusų parkas“ Nr. SUT-45(18);
- n) 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su UAB „Jurbarko mažieji autobusai“ Nr. SUT-46(18);
- o) 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su UAB Širvintų autobusų parkas Nr. SUT-47(18);
- p) 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Druskininkų autobusų parkas“ Nr. SUT-48(18);
- q) 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Raseinių autobusų parkas“ Nr. SUT-49(18);
- r) 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „PANEVĖŽIO AUTOBUSŲ PARKAS“ Nr. SUT-50(18);
- s) 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „JULTURAS“ Nr. SUT-51(18);
- t) 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su UAB Molėtų autobusų parkas Nr. SUT-52(18);
- u) 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su UAB „Pasvalio autobusų parkas“ Nr. SUT-53(18);
- v) 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Rokiškio autobusų parkas“ Nr. SUT-54(18);
- w) 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove Naujosios akmenės autobusų parkas Nr. SUT-55(18);
- x) 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Mažeikių autobusų parkas“ Nr. SUT-56(18);
- y) 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Šilutės autobusų parkas“ Nr. SUT-57(18);
- z) 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „AUTOVELDA“ Nr. SUT-58(18);
- aa) 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Šilalės autobusų parkas“ Nr. SUT-59(18);
- bb) 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove Jurbarko autobusų parkas Nr. SUT-60(18);
- cc) 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su UAB „Jonavos autobusai“ Nr. SUT-61(18);
- dd) 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „TRANSREVIS“ Nr. SUT-62(18);
- ee) 2018 m. kovo 15 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove Telšių autobusų parkas Nr. SUT-63(18);
- ff) 2018 m. kovo 15 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Marijampolės autobusų parkas“ Nr. SUT-64(18);
- gg) 2018 m. kovo 15 d. LTSA sutartis su Individualia įmone „Seknija“ Nr. SUT-65(18);
- hh) 2018 m. kovo 15 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Šalčininkų autobusų parkas“ Nr. SUT-66(18);
- ii) 2018 m. kovo 15 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Utenos autobusų parkas“ Nr. SUT-67(18);
- jj) 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Busturas“ Nr. SUT-71(18);
- kk) 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove Tauragės autobusų parkas Nr. SUT-72(18);
- ll) 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždaračia akcine bendrove „Zarasų autobusai“ Nr. SUT-73(18);

- mm) 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Šakių autobusų parkas“ Nr. SUT-74(18);
- nn) 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Tolimojo keleivinio transporto kompanija Nr. SUT-75(18);
- oo) 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „KLAIPĖDOS AUTOBUSŲ PARKAS“ Nr. SUT-76(18);
- pp) 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Kautra“ Nr. SUT-77(18)¹⁴

(18) Tyrimo metu nustatyta, jog LTSA pasibaigus Sutarties galiojimo terminui su konkrečiu vežėju, jeigu vežėjas laikėsi Taisyklių reikalavimų ir Sutartyje nustatytų sąlygų, be konkurencingos procedūros, sudaro naują Sutartį dėl tų pačių maršrutų (pratęsia teisinius santykius) ne ilgesniam negu 5 metų laikotarpiui.¹⁵

3. Tyrimo išvados ir dėl jų gauti paaiškinimai

(19) Tyrimo metu nustatytos aplinkybės ir padarytos išvados buvo išdėstytos Konkurencijos tarybos Viešųjų subjektų priežiūros grupės 2019 m. gruodžio 16 d. Pranešime apie įtariamą pažeidimą dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu patvirtintų leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršruto išdavimo taisyklių ir Lietuvos transporto saugos administracijos veiksmų jas įgyvendinant atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams Nr. 6S-12 (2019) (toliau – Pranešimas).¹⁶

(20) Pranešime padaryta išvada, jog LTSA, sudarydama 2018 m. 42 Sutartis, be konkurencingos procedūros su tais pačiais vežėjais, dėl tų pačių maršrutų, pažeidė Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalį. Už šį pažeidimą LTSA siūloma skirti Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 7 dalyje numatytą sankciją bei įpareigoti ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt nutraukti 42 Sutartis, kurios be konkurencingos procedūros buvo sudarytos 2018 m. su vežėjais bei organizuoti konkurencingą procedūrą naujiems vežėjams parinkti. Tyrimo metu nenustačius, jog Taisyklių nuostatos pažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatas siūloma Tyrimą, šioje apimtyje nutraukti.

(21) Pranešime taip pat siūloma rekomenduoti Vyriausybei pavesti Susisiekimo ministerijai peržiūrėti Taisyklėse įtvirtintą teisinį reguliavimą dėl kompetentingos įstaigos veiksmų, pasibaigus maksimaliam sutarčių su vežėjais galiojimo terminui, taip pat dėl sutarčių su vežėjais pratęsimo, tokiu būdu užkertant kelią galimam konkurencijos ribojimui ir apie priimtus sprendimus informuoti Konkurencijos tarybą.

(22) Remdamasi Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Konkurencijos taryba Pareiškėjui, Susisiekimo ministerijai, LTSA bei kitiems suinteresuotiems ūkio subjektams išsiuntė Pranešimo kopiją ir Tyrimo medžiagos skenuotą kopiją¹⁷, taip sudarydama galimybę minėtiems ūkio subjektams pateikti paaiškinimus dėl Tyrimo išvadų bei susipažinti su Tyrimo medžiaga.

(23) Konkurencijos taryba gavo Pareiškėjo raštą, kuriame nurodoma, jog UAB „Transinesta“ sutinka su Pranešime išdėstytomis Tyrimo išvadomis ir papildomai pažymi, jog siūlo Konkurencijos tarybai pakoreguoti Pranešimo rezoliucinės dalies 4–7¹ punktus, papildant LTSA įpareigojimu ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje įgyvendinti konkurencingą procedūrą ir sudaryti naujas sutartis su konkurencingos procedūros laimėtojais, kurios įsigaliojū ne vėliau kaip kitą dieną po Sutarčių, kurios buvo pratęstos be konkurencingos procedūros, nutraukimo.

(24) Konkurencijos taryba gavo LTSA raštą, kuriame nurodoma, jog LTSA savo veiksmis nesukuria jokių papildomų konkurencijos ribojimo priemonių, o tik įgyvendina teisiniu lygmeniu

¹⁴ Bylos 2 tomas, 12–203 lapai; bylos 3 tomas, 1–78 lapai.

¹⁵ Bent 2 kartus Sutartys buvo sudarytos su šiais vežėjais: UAB „Meteorit turas“, UAB „Busotas“, Individualia įmone „Sėknija“.

¹⁶ Bylos 4 tomas, 1–30 lapai.

¹⁷ Bylos 4 tomas 31–76 lapai.

įtvirtintą tolimojo keleivių vežimo kelių transporto maršrutais rinkos reguliavimą. LTSA nuomone, Taisyklės numato imperatyvą kompetentingai institucijai pirmiausia taip pakeisti vežimo sąlygas, kad jas galėtų atitikti jau esantis vežėjas, priešingu atveju būtų pažeistas teisėtų lūkesčių principas. LTSA pabrėžia, jog Pranešime nėra nustatyta, kad Taisyklių nuostatos prieštarauja/pažeidžia Konkurencijos įstatymą, dėl to susiklosto dviprasmiškas situacijos vertinimas, t. y. to paties pobūdžio vežėjo prioritetu nuostatos vertinamos skirtingai nesant objektyvių tokio skirtingo vertinimo aplinkybių. Dėl to, esamų Sutarčių su vežėjais pratęsimas buvo pagrįstas bei užtikrino tiek Taisyklių nuostatų laikymąsi, tiek vežėjų teisėtų lūkesčių principą. LTSA taip pat nesutinka ir su Pranešime suformuluotu rinkos apibrėžimu, kadangi vertinant rinką reikia užtikrinti ne tik konkurenciją paslaugų teikėjų atžvilgiu, bet ir konkurenciją vartotojų atžvilgiu, o Pranešime nustatytas 6 mėnesių terminas nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje Sutartims su esamais vežėjais nutraukimui yra neproporcingai trumpas, dėl to atsižvelgiant į nutraukiamų Sutarčių kiekį nėra jokių objektyvių galimybių šį reikalavimą įgyvendinti laiku. LTSA nesutinka ir su siūloma skirti bauda, kadangi, jos nuomone, ji neteikė jokių privilegijų jokiems ūkio subjektams, ir jų nediskriminavo, o tiesiog vykdė iš Taisyklių kylančius imperatyvius reikalavimus. Pranešime nenustatyta atsakomybei kilti būtinų elementų: neteisėtų veiksmų, kaltės, žalos ir priežastinio ryšio, todėl nėra jokio teisinio pagrindo LTSA skirti Konkurencijos įstatyme nustatyto dydžio baudą. Atsižvelgiant į visą tai, LTSA prašo nutraukti Tyrimą jos atžvilgiu, konstatuojant, jog nebuvo padarytas Konkurencijos įstatymo pažeidimas bei neskirti Konkurencijos įstatyme nustatytos baudos. Jeigu būtų nuspręsta įpareigoti LTSA nutraukti Sutartis su vežėjais, tuomet nustatyti, kad Sutartys galioja iki jose numatyto termino ir joms pasibaigus turi būti rengiamas konkursas.¹⁸

(25) Konkurencijos taryba gavo Susisiekimo ministerijos raštą, kuriame teigiama, jog Pranešime prekės rinka yra vertinama siaurinamai ir atsižvelgiama tik į ūkio subjektų ryšį su šia rinka, tačiau nevertinamas ne mažiau svarbus vartotojo ryšys su konkurencijos užtikrinimu tolimojo vežimo autobusais rinkoje. Susisiekimo ministerijos nuomone, Pranešime įtvirtintas pasiūlymas įpareigoti LTSA ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo jos interneto svetainėje nutraukti sutartis su vežėjais yra neproporcingas, kadangi turės būti nutraukiamos visos Sutartys, o laiko veiksnys naujų konkursų organizavimui maršrutams visos Lietuvos mastu nėra tinkamai įvertintas, dėl to bus pažeidžiami vartotojų interesai. Atsižvelgiant į tai, Susisiekimo ministerija prašo, jeigu bus priimtas sprendimas, kad Sutartys turi būti nutrauktos – nustatyti proporcingą terminą, kuris leis LTSA tinkamai vykdyti savo funkcijas, o keleiviams bus užtikrintas susisiekimas autobusais.¹⁹

(26) Konkurencijos taryba gavo uždarnosios akcinės bendrovės „Rokiškio autobusų parkas“²⁰, uždarnosios akcinės bendrovės „Kupiškio autobusų parkas“²¹, uždarnosios akcinės bendrovės „Šakių autobusų parkas“²², uždarnosios akcinės bendrovės „Zarasų autobusai“²³, uždarnosios akcinės bendrovės „Utenos autobusų parkas“²⁴, uždarnosios akcinės bendrovės Telšių autobusų parkas²⁵, uždarnosios akcinės bendrovės Jurbarko autobusų parkas²⁶, uždarnosios akcinės bendrovės „PANEVĖŽIO AUTOBUSŲ PARKAS“²⁷, uždarnosios akcinės bendrovės „Busturas“²⁸, uždarnosios akcinės bendrovės Tauragės autobusų parkas²⁹ raštus, kuriuose teigiama, jog Konkurencijos taryba Tyrimo metu nenustatė, kad LTSA būtų pažeidusi Taisyklių nuostatas, o Taisyklių 22 punktą, numatantis, jog su vežėjais, kurie tinkamai laikysis sutartinių įsipareigojimų bei Taisyklėse įtvirtintų reikalavimų, jų pasirašytos Sutartys bei leidimai galės būti pratęsimi, suformavo vežėjams teisėtus lūkesčius. Minėti

¹⁸ Bylos 4 tomas, 165–171 lapai.

¹⁹ Bylos 5 tomas, 5–6 lapai.

²⁰ Bylos 4 tomas, 129–131 lapai.

²¹ Bylos 4 tomas, 126–128 lapai.

²² Bylos 4 tomas, 155–158 lapai.

²³ Bylos 4 tomas, 174–176 lapai.

²⁴ Bylos 4 tomas, 178–180 lapai.

²⁵ Bylos 4 tomas, 146–148 lapai.

²⁶ Bylos 5 tomas, 1–4 lapai.

²⁷ Bylos 5 tomas, 91–94 lapai.

²⁸ Bylos 5 tomas, 95–97 lapai.

²⁹ Bylos 5 tomas, 103–105 lapai.

ūkio subjektai nesutinka su tuo, jog vieniems vežėjams laimėjus konkursus, kitiems vežėjams rinka yra uždaroma, nes Taisyklių laikymasis bei Sutarčių pratęsimas negali būti laikomi rinkos dalyvių diskriminavimu, o Pranešime pateiktas siūlymas įpareigoti LTSA ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo jos interneto svetainėje nutraukti Sutartis su vežėjais yra neproporcingas, o tokio siūlymo skubotas įgyvendinimas pažeistų proporcingumo principą bei padarytų neatitaisomos žalos viešajam interesui.³⁰

(27) Konkurencijos taryba gavo UAB „Seknija“ raštą, kuriame nurodoma, kad Taisyklėse nėra įtvirtintos nuostatos, jog pasibaigus Sutarčių galiojimo terminui turi būti skelbiamas naujas konkursas, dėl to LTSA, pratęsdama Sutartis su esamais vežėjais nepažeidė Taisyklių nuostatų.³¹

(28) Konkurencijos taryba gavo UAB „Plungės autobusų parkas“³², UAB „Jonavos autobusai“³³, uždarnosios akcinės bendrovės „Šilalės autobusų parkas“³⁴, uždarnosios akcinės bendrovės „Mažeikių autobusų parkas“³⁵, uždarnosios akcinės bendrovės „Naujosios akmenės autobusų parkas“³⁶, uždarnosios akcinės bendrovės „Skuodo autobusų parkas“³⁷ raštus, kuriuose teigiama: *pirma*, atliekant Tyrimą nebuvo vertintas istorinis maršrutų susiformavimo kontekstas ir vežėjų išitraukimo į rinką aplinkybės; *antra*, Konkurencijos taryba nevertino aplinkybių, ar kiekvienu konkrečiu maršrutu būtų atsiradęs bent vienas potencialus konkurentas minėtos paslaugos teikimui; *trečia*, Konkurencijos taryba nevertino fakto, jog rinkoje veikiantys esami vežėjai jau konkuruoja tarpusavyje, siūlydami skirtingas paslaugų kainas ir skirtingos kokybės pervežimo paslaugas; *ketvirta*, Pranešime įtvirtintas pasiūlymas įpareigoti LTSA ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo jos interneto svetainėje nutraukti Sutartis su vežėjais pažeidžia teisėtų lūkesčių principą, kadangi LTSA pratęsė Sutartis, laikydamosi imperatyvių Taisyklėse įtvirtintų nuostatų pagrindų, kurias Konkurencijos taryba pripažino tinkamomis, ir jų atžvilgiu Tyrimą nutraukė; *penkta*, atliktas Tyrimas nebuvo susietas su proporcingumo principo užtikrinimu ir vertinimu, o proporcingumo principas reikalauja, kad konkurenciją ribojančios teisės normos būtų taikomos tik atsižvelgus į proporcingumo principo užtikrinimą nagrinėjamoje rinkoje. Dėl šios priežasties konkurencija negali tapti vieninteliu siektinu teisiniu ir faktiniu rezultatu, jei dėl jos yra pažeidžiami kitų rinkos dalyvių, o svarbiausia visuomenės interesai. Atsižvelgiant į visą tai, minėti ūkio subjektai prašo Tyrimą nutraukti, o tuo atveju, jei bus nuspręsta Tyrimą tęsti – grąžinti Tyrimo medžiagą papildymui, nustatant aplinkybes, susijusias su keleivių poreikių užtikrinimu regionuose, vežėjų tarpusavio konkurencijos užtikrinimu, tiriant paslaugos kainą ir kokybę bei proporcingumo principo užtikrinimu, siekiant išvengti neproporcingos žalos keleiviams ir šiuo metu rinkoje veikiantiems vežėjams. Uždaroji akcinė bendrovė „Mažeikių autobusų parkas“ papildomai pažymėjo, jog jei jau būtų teigiama, kad LTSA pažeidė administracinę procedūrą pratęsdama Sutartis su vežėjais, tai uždaroji akcinė bendrovė „Mažeikių autobusų parkas“ turi būti laikomas sąžininga šalimi, kuris nei galėjo įtakoti galimo hipotetinio pažeidimo buvimą, nei nuo jo valios galėjo priklausyti pasekmės, todėl vežėjui esant neabejotinai sąžiningai sutarties šaliai, negali kilti neigiamos pasekmės, kurios pasireikštų sutarčiai nutraukus. Dėl to uždaroji akcinė bendrovė „Mažeikių autobusų parkas“ prašo Tyrimą nutraukti.

(29) Konkurencijos taryba gavo uždarnosios akcinės bendrovės „Kautra“ raštą, kuriame teigiama, jog: *pirma*, Tyrimo išvadose neteisingai apibrėžtos LTSA diskrecijos ribos, kadangi pagal galiojančią Taisyklių redakciją, LTSA galėjo nepratęsti Sutarčių tik tokiu atveju, jei būtų pažeistos Sutarčių nuostatos. Tyrimo metu nebuvo nustatyta, jog uždaroji akcinė bendrovė „Kautra“ pažeidė savo sutartinius įsipareigojimus; *antra*, teismų praktikoje aiškiai nurodyta, kad sutarčių pratęsimas yra teisėtas būdas teisiniams santykiams atsirasti, o Tyrimo išvadų reikalavimas organizuoti konkursą prieš pratęsiant Sutartis yra nelogiškas ir praktiškai neįgyvendinamas; *trečia*, Reglamentas

³⁰ Bylos 4 tomas, 126–128 lapai.

³¹ Bylos 4 tomas, 134–135 lapai.

³² Bylos 5 tomas, 8–11 lapai.

³³ Bylos 5 tomas, 13–16 lapai.

³⁴ Bylos 5 tomas, 18–22 lapai.

³⁵ Bylos 5 tomas, 24 – 27 lapai.

³⁶ Bylos 5 tomas, 35–39 lapai.

³⁷ Bylos 5 tomas, 66–72 lapai.

Nr. 1370/2007³⁸(toliau – Reglamentas Nr. 1370/2007), tiesiogiai taikomas keleivių vežimui tenkinant bendruosius ekonominius interesus, įtvirtina teisę sudaryti sutartis be konkurso. Tyrimo išvadose nesiaiškinta, kokiai daliai maršrutų taikomas minėtas Reglamentas Nr. 1370/2007, o tai pažeidžia viršnacionalinę teisę; *ketvirta*, LTSA veiklą reglamentuojančios Taisyklės laikytinos specialiu teisės aktu Konkurencijos įstatymo atžvilgiu ir turi prioritetą; *penkta*, pagal Tyrimo išvadų logiką, LTSA negali įgyvendinti Taisyklėse jai nustatytos diskrecijos pratęsti Sutartis, pasibaigus jų galiojimui, nepažeisdama Konkurencijos įstatymo, tačiau kartu Tyrimo išvadose pripažįstama, kad Taisyklės yra teisėtos, o pažeidimo procedūra prieš Susisiekimo ministerija nutraukta; *šešta*, Pranešime pateikti siūlymai yra nesuderinami su galiojančiu teisiniu reguliavimu; *septinta*, Konkurencijos tarybos Tyrimo prioriteto kontekste tinkamiausias Tyrimo išvadose keliamų problemų sprendimo būdas būtų leisti vežėjams baigti vykdyti 2018 m. sudarytas Sutartis.

(30) Konkurencijos taryba gavo uždarnosios akcinės bendrovės „Marijampolės autobusų parkas“ raštą, kuriame teigiama, jog Tyrimo metu Konkurencijos taryba visiškai formaliai įvertino situaciją, nenagrinėjo nei konkrečios keleivių vežimo rinkos, nei rinkos dalyvių teikiamų paslaugų specifikos, nenagrinėjo teisinių pasekmių, sutarties nutraukimo teisėtumo ir kitų esminių teisinių ir faktinių aplinkybių, prieš priimdama sprendimą įpareigoti nutraukti galiojančias Sutartis su paslaugų teikėjais. Šią savo poziciją uždarnosios akcinės bendrovės „Marijampolės autobusų parkas“ grindžia šiais argumentais: *pirma*, Konkurencijos taryba deklaratyviai pasisako apie bendrus diskrecijos teisės traktavimo principus ir jos taikymo teorines ir praktines ribas, tačiau neatlieka, jokio faktinio konkretaus diskrecijos teisės panaudojimo šiuo konkrečiu atveju tyrimo. Nėra aišku, kurį teisės aktą priimant buvo peržengtos ribos: ar suteikiant diskrecijos teisę Susisiekimo ministrui įsakymu nustatyti Taisykles, ar LTSA vykdant, jai privalomą teisės aktą normatyvinio reguliavimo ribose; *antra*, sutarties pratęsimas užtikrina tęstinumą, tinkamai sutartį vykdantis vežėjas pagal Taisykles turi pagrįstą lūkestį tikėtis sutarties pratęsimo, tai suponuoja pastovumą paslaugos teikime. Konkurencijos taryba netyrė ar visais atvejais galėjo būti sudaryta konkurencinga procedūra; *trečia*, sutartys sudarytos pagal galiojančius teisės aktus, vadovaujantis susiformavusia istorine praktika, pagrįstos teisėtais ir pagrįstais abiejų šalių lūkesčiais, dėl potencialaus Konkurencijos įstatymo pažeidimo LTSA atžvilgiu aiškus sprendimas nepriimtas, dėl to neaišku koks yra siūlomas teisėtas sutarties nutraukimo pagrindas; *ketvirta*, tyrimo metu nenagrinėtos Sutarčių nutraukimo pasekmės, atsiradusių nuostolių kompensavimas, žalos valstybei paskaičiavimas; *penkta*, Tyrimo metu nenagrinėta ar teisės aktų priėmimas ir taikymas nėra tikslinis šioje konkrečioje situacijoje: valstybės interesus prieš potencialiai galimą konkurencijos ribojimą; *šešta*, Pranešime įtvirtintas pasiūlymas įpareigoti LTSA ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo jos interneto svetainėje nutraukti Sutartis su vežėjais yra ne tik kad per trumpas, tačiau ir potencialiai pavojingas viešųjų paslaugų teikimui.³⁹

(31) Konkurencijos taryba gavo Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“ (toliau – LNVA) raštą, kuriame teigiama, jog viešuoju interesu yra pateisinama tai, jog Taisyklėmis yra suteikiamos galimybės pratęsti sutartį ir leidimą ūkio subjektams, kurie laikėsi Taisyklių reikalavimų ir tinkamai vykdė sutartinius įsipareigojimus. LNVA nuomone, Sutarčių pratęsimas ir leidimų išdavimas užtikrina nediskriminavimo principą, nes tokiu būdu LTSA pratęsė Sutartis ir leidimus visiems vežėjams, kurie tinkamai vykdė Sutartis ir laikėsi Taisyklių reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, LNVA teigia, jog Konkurencijos tarybos siūlymas nutraukti sudarytas keleivių vežimo Sutartis ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo jos interneto svetainėje laikytinas nepagrįstu ir neproporcingu, pažeidžiančiu vartotojų interesus, sukelsiančiu žalą tiek vežėjams, tiek viešajam interesui.⁴⁰

³⁸ 2007 m. sausio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinant Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70 (Reglamentas Nr. 1370/2007).

³⁹ Bylos 5 tomas, 29–32 lapai.

⁴⁰ Bylos 5 tomas, 98–100 lapai.

(32) Konkurencijos taryba gavo Lietuvos keleivių vežimo asociacijos (toliau – LKVA) raštą⁴¹, kartu su kuriuo buvo pateikta ir prof. habil. Dr. Vilenas Vadapalo 2020 m. sausio 27 d. teisinė išvada.⁴² LKVA nurodė, kad Sutartys yra sudarytos teisėtai ir negali būti nutrauktos, o LTSA priimdama sprendimus dėl sutarčių su vežėjais pratęsimo elgėsi teisės aktų nustatyta tvarka, dėl to Konkurencijos įstatymas negalėjo būti pažeistas, o rinkos dalyvių interesas neturi būti laikomas prioritetu lyginant su keleivių teisėmis ir teisėtu interesu gauti viešąją paslaugą. Tyrimo metu nebuvo vertinta, ar egzistuojanti susisiekimo paslauga suteikia teisę vartotojui pasirinkti paslaugos teikėją, nevertinta ir tai, jog toje pačioje tolimojo susisiekimo keliais pervežimo rinkoje veikia ne mažiau kaip 40 dalyvių, kurių siūlomos paslaugos konkuruoja tarpusavyje, o taip pat ir faktas, kad keleivių pervežimo rinkoje veikia ir geležinkeliais keleivius vežanti UAB „LG keleviams“. LKVA nuomone, Tyrimo metu taip pat neatsižvelgta į proporcingumo principą, kuris pirmiausia reikalauja įvertinti kaip tariamas konkurencijos užtikrinimas paveiks tiesioginius vartotojus – keleivius, kokią naudą ar žalą sukels pačiai visuomenei ir kaip sutarčių su vežėjais nutraukimas paveiks pačių vežėjų kaip verslo subjektų situaciją. LKVA taip pat pabrėžia, jog konkurencijos poveikio vertinimas ir vienašališka rekomendacija tik per viešųjų pirkimų konkurso procedūrą užtikrinti rinkos teises turi būti derinama su valstybės nacionalinio saugumo prioritetais, kadangi visiškai išstūmus iš rinkos veikiančius vežėjus, būtų sudarytos visos sąlygos į tolimojo susisiekimo rinką patekti tokioms įmonėms kaip Rusijos tarnyba „Yandex. Taxi“. Taigi, atsižvelgdama į minėtus argumentus LKVA prašo Tyrimą nutraukti. Visgi, jei Tyrimas nebus nutrauktas – grąžinti Tyrimo medžiagą papildymui nustatant aplinkybes susijusias su keleivių poreikių užtikrinimu regionuose, vežėjų tarpusavio konkurencijos užtikrinimu, tiriant paslaugos kainą ir kokybę proporcingumo principo užtikrinimu, siekiant išvengti neproporcingos žalos keleviams ir šiuo metu rinkoje veikiantiems vežėjams bei į Tyrimą įtraukti Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą, kaip išvadą teikiančią instituciją.

(33) Kartu su minėtu LKVA raštu pateiktoje prof. habil. Dr. Vilenas Vadapalo 2020 m. sausio 27 d. teisinėje išvadoje, teigiama, jog Pranešime neatsižvelgta į tai, kad keleivių vežimo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugos yra bendrus (visuotinius) ekonominius interesus tenkinančios paslaugos. Pasak prof. habil. Dr. Vilenas Vadapalo Lietuvos Respublikos keleivių reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugų rinkos specifiška ir sąlygos gali pateisinti pakartotiną sutarčių dėl šių maršrutų sudarymą netaikant konkurso procedūros, o formalus Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio taikymas, neatsižvelgiant į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 106 straipsnio nuostatas bei specifinės konkrečios bendrus (visuotinius) ekonominius interesus tenkinančios paslaugos rinkos ypatybes, prieštarauja teisėtumo principui. Prof. habil. Dr. Vilenas Vadapalas tai pat nurodo, kad Pranešime pats Sutarčių turinys nenagrinėjamas, nors Sutartys nesuteikia vežėjui jokių išimtinių teisių, kurios teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes, kaip tai numato Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies dispozicija, taip pat nenurodoma jokių motyvų, kodėl Sutartys turėtų būti nutraukiamos. Atsižvelgiant į tai, įpareigojimas nutraukti Sutartis, prof. habil. dr. Vilenas Vadapalo nuomone, pažeistų įgytų teisių, teisėtų lūkesčių, objektyvumo ir proporcingumo principus.

(34) Konkurencijos taryba gavo uždarnosios akcinės bendrovės Tolimojo kelevinio transporto kompanija raštą, kuriame nurodoma, jog skirtingai nei teigiama Pranešime, Taisyklėse nebuvo numatyta galimybė LTSA vadovaujantis savo diskrecija 2018 m. atsisakyti pratęsti Sutartis su vežėjais, įskaitant uždarąją akcinę bendrovę Tolimojo kelevinio transporto kompanija, vien siekiant organizuoti konkursus ir jei Konkurencijos taryba patvirtintų Pranešimą, tai sukeltų tam tikras neigiamas šalutines pasekmes, nulemiančias didesnę konkurencijos apribojimą ir žalą vartotojams, nei tikėtina nauda, dėl ko, pastarosios nuomone, Tyrimas turėtų būti pripažintas neatitinkančiu Konkurencijos tarybos veiklos prioritetų ir nutrauktas.⁴³

(35) Konkurencijos taryba gavo UAB „Busotas“⁴⁴ bei uždarnosios akcinės bendrovės „Lazdijų autobusų parkas“⁴⁵ raštus, kuriuose teigiama, jog Pranešime nėra pateiktas konkretus ūkio subjektų

⁴¹ Bylos 5 tomas, 41–46 lapai.

⁴² Bylos 5 tomas, 47–64 lapai.

⁴³ Bylos 5 tomas, 74–89 lapai.

⁴⁴ Bylos 5 tomas, 122–124 lapai.

⁴⁵ Bylos 5 tomas, 125–128 lapai.

skaičius, kuriems yra apribojamas pateikimas įeiti į keleivių vežimo rinką. Sudarytos Sutartys su vežėjais yra teisėtos ir turi būti vykdomos, o įpareigojimas nutraukti minėtas Sutartis su vežėjais yra nepagrįstas ir neteisėtas. Tyrime padarytos išvados dėl LTSA veiksmų, neatitinka teisingumo ir protingumo kriterijų, teisėtų lūkesčių principo.

(36) Konkurencijos taryba gavo uždarnosios akcinės bendrovės „KLAIPĖDOS AUTOBUSŲ PARKAS“ raštą, kuriame teigiama, jog teisinis reglamentavimas šiuo konkrečiu atveju galimai yra dviprasmiškas, paliekantis sąlygas padarinių atsiradimui, o Sutarčių pratęsimas, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, negali būti laikomas konkurencijos ribojimu.⁴⁶ Taisyklių nuostatos aiškiai įtvirtinto teisėtų lūkesčių principą, todėl siūlymas nutraukti sudarytas keleivių vežimo sutartis ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo jos interneto svetainėje, neabejotinai sukels neigiamas pasekmes. Tokius pat argumentus pateikė ir Lietuvos pramoninkų konfederacija⁴⁷.

(37) Konkurencijos taryba taip pat sudarė galimybę proceso dalyviams duoti paaiškinimus 2020 m. birželio 17 d. vykusiame Konkurencijos tarybos išklausymo posėdyje, kuriame dalyvavo: Pareiškėja, LTSA, Susisiekimo ministerija, LNVA, Uždaroji akcinė bendrovė Tolimojo keleivinio transporto kompanija, Uždaroji akcinė bendrovė „Kautra“, UAB „A. Andriūno transportas“, Uždaroji akcinė bendrovė „Šalčininkų autobusų parkas“, Uždaroji akcinė bendrovė „Rokiškio autobusų parkas“, Uždaroji akcinė bendrovė „Utenos autobusų parkas“, Uždaroji akcinė bendrovė „Mažeikių autobusų parkas“, UAB „Jonavos autobusai“, Individuali įmonė „Seknija“, UAB „Jurbarko mažieji autobusai“, Uždaroji akcinė bendrovė Ignalinos autobusų parkas, Uždaroji akcinė bendrovė „Šakių autobusų parkas“, Uždaroji akcinė bendrovė „Marijampolės autobusų parkas“, Uždaroji akcinė bendrovė Naujosios akmenės autobusų parkas, Uždaroji akcinė bendrovė „PANEVĖŽIO AUTOBUSŲ PARKAS“, UAB „Pasvalio autobusų parkas“, Uždaroji akcinė bendrovė Jurbarko autobusų parkas, Uždaroji akcinė bendrovė „Zarasų autobusai“, UAB „Meteorit turas“, Uždaroji akcinė bendrovė „Busturas“, Uždaroji akcinė bendrovė Tauragės autobusų parkas, Uždaroji akcinė bendrovė Skuodo autobusų stotis.⁴⁸

(38) Pareiškėja, Susisiekimo ministerija bei LTSA išklausymo posėdžio metu, iš esmės palaikė savo pozicijas, kurias buvo išdėstę raštu (Nutarimo (23) – (25) pastraipos), naujų argumentų nepateikė.

(39) UAB „A. Andriūno transportas“ atstovė išklausymo posėdžio metu teigė, jog jų bendrovė tinkamai atlieka savo prisiimtus sutartinius įsipareigojimus bei laikosi Taisyklėse nustatytų įpareigojimų, dėl to neaišku, kuo remiantis bus atrenkami nauji tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugų teikėjai.

(40) Uždarnosios akcinės bendrovės „Kautra“ atstovai išklausymo posėdžio metu palaikė savo poziciją išdėstyta raštu (nutarimo (29) pastraipa) bei papildomai pažymėjo, jog Pranešime pernelyg plačiai taikytos Konkurencijos įstatymo nuostatos ir iš esmės atliko nebe priežiūros institucijos vaidmenį, tačiau įstatymo leidėjo vaidmenį, kadangi LTSA veiksmai, kuriais yra arba nėra pratęsiamos Sutartys su tais pačiais vežėjais, dėl tų pačių maršrutų, nėra savarankiškas teisės aktas ar sprendimas, kuris galėtų būti savarankišku Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo objektu. Pasak jų, nekvestionuojant pačių Taisyklių teisėtumo, negalima kvestionuoti ir pačias jas įgyvendinančio veiksmo kaip pažeidimo. Ūkio subjekto atstovė taip pat pažymėjo, jog Tyrime naudojama sąvoka „maršrutas“, tačiau net nėra pateiktas minėtos sąvokos apibrėžimas, dėl to nėra aišku, kaip konkurencija turėtų būti užtikrinama, ar konkurencija egzistuoja, jei tuo pačiu maršrutu, tuo pačiu metu išvažiuoja keli vežėjai, bei koks santykis su keleivių vežimu geležinkelio maršrutais.

(41) Uždarnosios akcinės bendrovės „KLAIPĖDOS AUTOBUSŲ PARKAS“ atstovas išklausymo posėdžio metu palaikė savo poziciją išdėstyta raštu (nutarimo (36) pastraipa) bei papildomai pažymėjo, jog Tyrimo metu buvo pernelyg siaurai apibrėžiama rinką, neatsižvelgiama į realią situaciją, t. y. kad šiuo metu su LTSA sudarę Sutartis yra 43 vežėjai, o tai reiškia, kad realiai konkurencija tarp rinkos dalyvių egzistuoja.

⁴⁶Bylos 5 tomas, 129–133 lapai.

⁴⁷ Bylos 5 tomas, 101–102 lapai.

⁴⁸ 2020 m. birželio 23 d. Konkurencijos tarybos bylų nagrinėjimo posėdžio protokolas (bylos 5 tomas, 166–191 lapai).

(42) UAB Tauragės autobusų parkas atstovas išklausymo posėdžio metu palaikė savo poziciją išdėstyta raštu (nutarimo (26) pastraipa) bei papildomai pažymėjo, jog Konkurencijos tarybos siūlymas nutraukti sudarytas keleivių vežimo Sutartis ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo jos interneto svetainėje sukels neigiamas finansines bei žmogiškąsias pasekmes.

(43) Uždarosios akcinės bendrovės Tolimojo keleivinio transporto kompanija atstovas išklausymo posėdžio metu palaikė savo poziciją išdėstyta raštu (nutarimo (34) pastraipa) bei papildomai pažymėjo, jog rinkoje konkurencija vyksta, kadangi keleivių vežimo tolimojo susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas teikia 43 vežėjai, taip pat kartu su vežėjais konkuruoja ir Lietuvos geležinkeliai bei nelegalūs vežėjai.

(44) LNVA atstovai išklausymo posėdžio metu iš esmės palaikė savo pozicijas išdėstytas raštu (nutarimo (31) pastraipa) bei papildomai akcentavo, jog Taisyklėse pateikti baigtiniai sąrašai atveju, kuomet, LTSA turi diskrecijos teisę organizuoti konkurso procedūras, nepratęsti leidimus, ir jokiais kitais atvejais, neišvardytais Taisyklių 14 punkte, minėtų veiksmų atlikti negali. Jų nuomone, LTSA pratęsdama Sutartis su visais vežėjais, nepažeidė potencialių rinkos dalyvių interesų, bet užtikrino lygiateisiškumą esamų vežėjų atžvilgiu.

(45) LKVA atstovai išklausymo posėdžio metu iš esmės palaikė savo poziciją išdėstyta raštu (nutarimo (32),(33) pastraipos) bei papildomai akcentavo, jog LTSA, 2018 m. pratęsdama Sutartis su esamais vežėjais dėl tų pačių maršrutų, vadovavosi teisėtu, galiojančiu ir neprieštaraujančiu Konkurencijos įstatymui teisės aktu. Šiuo metu, galiojantis tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais teisinis reguliavimas tenkina viešąjį interesą ir užtikrina konkurencingą bei kokybišką paslaugą ir svarbiausia – tenkina viešąjį interesą. LKVA nuomone, Tyrimo išvados yra teisiškai nepagrįstos, o pats Tyrimas yra neišsamus, dėl to jog, Tyrimo metu nebuvo įvertintos teisėtų Sutarčių nutraukimo pasekmės trumpalaikėje ir ilgalaikėje konkurencinėje perspektyvoje, neįvertintos neigiamos pasekmės vartotojui, kadangi nutraukus Sutartis ir paskelbus konkursus, procedūros gali trukti metus ir ilgiau, neįvertinta ir tai, kad konkursuose dėl nuostolingų maršrutų neatsiras norinčių vežti vežėjų, tokiu atveju tektų skelbti viešųjų paslaugų pirkimo konkursus su finansavimu iš valstybės biudžeto, o taip pat Tyrimo metu neįvertinta tai, jog LTSA priverstinai nutraukus sutartis su vežėjais, tokie vežėjai, negali metus dalyvauti konkursuose, pagal galiojančias teisės normas. Taip pat, neįvertintos pasekmės konkurencijai, nes visus konkursus gali laimėti vienas stiprus žaidėjas, koncentruoti didelę rinkos dalį vienoje rankose ir eliminuoti bet kokią, natūralią rinkos konkurenciją. LKVA atstovai taip pat pažymėjo, jog nesutinka su Tyrimo argumentais dėl teisėtų lūkesčių principo pažeidimo, kadangi pasirašius terminuotą 5 metų Sutartį, vežėjas turi pareigą tinkamai vykdyti sutartinius įsipareigojimus, o tokios sutarties nutraukimas ne tik pažeistų teisėtų lūkesčių principą, bet ir reputaciją, socialinį atsakingumą, darbuotojų interesus ir panašiai.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a:

(46) Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas reikalavimas viešojo administravimo subjektams, vykdant pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu, užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę.

(47) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi, viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai ar kiti sprendimai vertinami kaip Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimas, kai nustatoma šių aplinkybių visuma:

- a) viešojo administravimo subjekto teisės aktas ar kitoks sprendimas teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes;
- b) dėl tokio sprendimo atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams;
- c) skirtingos konkurencijos sąlygos nėra lemtos Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimų vykdymo.

(48) Atsižvelgiant į tai, toliau pateikiamas Taisyklių nuostatų, reglamentuojančių kompetentingos įstaigos veiksmus, kuriuos būtina atlikti tam, kad būtų parinkti vežėjai vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, bei LTSA veiksmų, jas įgyvendinant, vertinimas pagal Konkurencijos įstatymo 4 straipsnį.

4. Atitinkama rinka ir jos dalyviai

(49) Siekiant įvertinti, ar dėl Taisyklėse įtvirtinto teisinio reguliavimo ir LTSA veiksmų, įgyvendinant Taisyklių nuostatas, atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams bei tai, ar vieniems ūkio subjektams suteikiamos privilegijos kitų ūkio subjektų atžvilgiu, nustatoma, kokiai atitinkamai rinkai ar atitinkamoms rinkoms minėtos Taisyklių nuostatos ir LTSA veiksmai, šias nuostatas įgyvendinant, daro įtaką.

(50) Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) yra nurodęs, kad, nagrinėjant galimą Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų pažeidimą, rinkos apibrėžimo detalumas yra svarbus tiek, kiek jis leidžia įvertinti, ar konkretus viešojo administravimo subjekto sprendimas nepažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatų. Pakanka nustatyti, jog ūkio subjektai konkuruoja ar galėtų konkuruoti nesant diskriminacinių ir sąžiningos konkurencijos sąlygų neatitinkančių ribojimų, t. y. rinkos apibrėžimui yra taikomi specifiniai, minimalūs reikalavimai, laikantis sąlygos, jog yra įmanoma nustatyti, kad yra ūkio subjektų, kurių atžvilgiu yra ar gali būti sudaromos skirtingos konkurencijos sąlygos.⁴⁹ Pavyzdžiui, jei ūkio subjektai parduoda tas pačias ar analogiškas prekes (ar paslaugas) toje pačioje teritorijoje, tai net ir tiksliai neapibrėžus atitinkamos rinkos (t. y. nepriklausomai nuo to, ar ji bus apibrėžta plačiau, ar siauriau), akivaizdu, kad jie konkuruoja tarpusavyje, ir nėra svarbu, kaip tiksliai būtų įvardinta rinka ir nubrėžtos jos ribos. Diskriminacinis / privilegijuojantis sprendimas konkuruojantiems vienaip ar kitaip apibrėžtoje rinkoje ūkio subjektams sudarys skirtingas konkurencijos sąlygas.

(51) Pagal Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 1, 3 ir 16 dalis, atitinkama rinka yra tam tikros prekės rinka tam tikroje geografinėje teritorijoje. Atitinkamai, prekės rinka apibrėžiama kaip visuma prekių, kurios pirkėjų požiūriu yra tinkamas pakaitalas viena kitai pagal jų savybes, naudojimą ir kainas, o geografinė rinka – teritorija, kurioje visi ūkio subjektai susiduria su iš esmės panašiomis konkurencijos sąlygomis tam tikroje prekės rinkoje ir kuri, atsižvelgiant į tai, gali būti atskiriama nuo gretimų teritorijų. Atitinkamos rinkos apibrėžimas detalizuojamas Konkurencijos tarybos paaiškinimuose dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo, patvirtintuose Konkurencijos tarybos 2019 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1S-150 (2019) „Dėl paaiškinimų dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo patvirtinimo“.

(52) Atsižvelgiant į tai, jog Tyrimo metu buvo vertinamos Taisyklių nuostatos, reglamentuojančios kompetentingos įstaigos veiksmus, kuriuos ji privalo atlikti, tam, jog būtų parinkti vežėjai vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, ir LTSA veiksmai, šias nuostatas įgyvendinant, yra susiję su ūkio subjektų paslaugomis vykdant keleivių vežimą tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, dėl to, vertintina, kokiai prekės (paslaugos) rinkai priskirtinos šios paslaugos.

(53) Keleivių vežimo paslaugas teikia vežėjai, o vežėju pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 7 straipsnio 2 dalį laikoma įmonė, įregistruota įstatymų nustatyta tvarka ir turinti teisę vežti keleivius, kurie vežami keleiviams vežti pagamintomis keleivinėmis kelių transporto priemonėmis reguliariais, specialiais bei užsakomaisiais reisais vietinio (miesto ir priemiestinio), tolimojo ir tarptautinio susisiekimo maršrutais (Kelių transporto kodekso 18 straipsnio 1 bei 2 dalys).

(54) Pagal Kelių transporto kodekso 18 straipsnio 3 ir 9 dalis keleivių vežimas reguliariais reisais tolimojo susisiekimo maršrutais – tai keleivių vežimas Lietuvos Respublikos teritorijoje daugiau kaip per dviejų savivaldybių (neįskaitant miestų savivaldybių) teritorijas nustatyta gatvių ir

⁴⁹ LVAT 2010 m. gegužės 21 d. nutartis administracinėje byloje A⁵⁰²-539/2010, *Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija ir Žuvininkystės departamentas prie Žemės ūkio ministerijos prieš Konkurencijos tarybą*; 2012 m. gegužės 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1484/2012, *Trakų rajono savivaldybės administracija ir UAB „Komunalinių įmonių kombinatas“ prieš Konkurencijos tarybą*.

kelių trasa ilgesne kaip 50 km, nustatytu dažnumu ir maršrutais, kelionės metu paimant ir išleidžiant keleivius tam tikslui nustatytose stotelėse, laikantis iš anksto nustatytų tvarkaraščių ir tarifų.

(55) Kaip nurodyta (12) pastraipoje, leidimus keleiviams vežti tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išduoda LTSA, taip pat ji sudaro Sutartis su vežėjais.

(56) Atsižvelgiant į tai, kad pagal Kelių transporto kodekso nuostatas Susisiekimo ministerija arba jos įgaliota institucija, nagrinėjamu atveju LTSA, privalo užtikrinti keleivių vežimą tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais (Kelių transporto kodekso 4 straipsnio 1 ir 2 dalys), nagrinėjama prekės (paslaugų) rinka apibrėžiama kaip keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslauga.

(57) Vertinant keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas geografiniu aspektu, atsižvelgiama į teisinį reglamentavimą ir į paslaugų pobūdį.

(58) Kaip minėta nutarimo (54) pastraipoje, keleivių vežimas reguliariais reisais tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutais – tai keleivių vežimas Lietuvos Respublikos teritorijoje daugiau kaip per dvejų savivaldybių (neįskaitant miestų savivaldybių) teritorijas nustatyta gatvių ir kelių trasa ilgesne kaip 50 km.

(59) Pagal Taisyklių nuostatas, vežėjas, norintis teikti keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas, turi sudaryti Sutartį su LTSA dėl paslaugų teikimo ir turėti LTSA išduotą galiojančią leidimą (Taisyklių 21 punktas). Sutarčių turinį nustato LTSA, o Sutarties sąlygos visiems vežėjams yra vienodos (Taisyklių 20 punktas). Tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutai taip pat nustatomi, keičiami ir panaikinami LTSA iniciatyva (Taisyklių 10 punktas).

(60) Nors atskiri maršrutai apima tik tam tikrus miestus, tačiau įvairūs maršrutai išsidėstę visoje Lietuvos teritorijoje, todėl nepriklausomai nuo to, ar rinka apibrėžiama siauriau ar plačiau nei nurodyta, Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo vertinimas dėl to nesikeis. Kaip matyti iš Pareiškėjo skundo, jis norėtų teikti keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas Lietuvos teritorijoje, jei konkursai būtų organizuojami.

(61) Apibendrinant (49)–(60) pastraipose nurodytus prekės rinkos ir geografinės rinkos apibrėžimus, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad šiuo atveju atitinkama rinka apibrėžtina kaip keleivių vežimas tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais Lietuvos Respublikos teritorijoje. Pažymėtina, kad net ir apibrėžus geografinę rinką siauriau, t. y. pagal atskirus maršrutus ar maršrutų grupes, Taisyklių nuostatų, reglamentuojančių kompetentingos įstaigos veiksmus, kuriuos būtina atlikti tam, kad būtų parinkti vežėjai vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, bei LTSA veiksmų, jas įgyvendinat, vertinimas Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio prasme nesikeis. Atsižvelgiant į minėtą atitinkamos rinkos apibrėžimą, Konkurencijos taryba atmeta, kaip nepagrįstus suinteresuotų ūkio subjektų argumentus, susijusius su atitinkamos rinkos apibrėžimu, bei teiginius, jog Tyrimo metu nebuvo nustatinėjamos ir vertinamos aplinkybės, kad keleivių vežimo paslaugas teikia ir privatūs vežėjai ir AB „Lietuvos geležinkeliai“, kadangi minėti subjektai nepatenka į minėtos atitinkamos rinkos apibrėžimą ir nėra laikomi tinkamais pakaitalais atitinkamai prekei pakeisti.

(62) Pagal Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 8 dalį, konkurentai – ūkio subjektai, kurie toje pačioje atitinkamoje rinkoje susiduria arba gali susidurti su tarpusavio konkurencija.

(63) Kaip jau minėta nutarimo (13) pastraipoje, šiuo metu Lietuvoje konkrečius maršrutus aptarnauja 43 vežėjai, 1 iš jų buvo atrinktas konkurso būdu, su kitais 42 LTSA be konkurencingos procedūros sudarė Sutartis. Taigi šie ūkio subjektai veikia keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugų teikimo rinkoje. Kiti ūkio subjektai, įskaitant ir Pareiškėją, atitinkantys teisės aktuose nustatytus reikalavimus ir teikiantys ar galintys teikti keleivių vežimo paslaugas, laikytini potencialiais rinkos dalyviais, galinčiais konkuruoti dėl tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutų, esančių Lietuvos teritorijoje, aptarnavimo. Taigi, tiek rinkoje jau veikiantys ūkio subjektai, tiek potencialūs rinkos dalyviai gali tarpusavyje konkuruoti dėl atitinkamų paslaugų teikimo.

(64) Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad be 42 vežėjų, su kuriais LTSA, be konkurencingos procedūros sudarė Sutartis, yra ir kitų ūkio subjektų, įskaitant Pareiškėją, kurie potencialiai galėtų teikti atitinkamas paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

5. Ūkio subjektų privilegijavimas ar jų diskriminavimas ir skirtingų konkurencijos sąlygų sudarymas

(65) Kaip nurodyta nutarimo (47) pastraipoje, Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalis draudžia teikti privilegijas arba diskriminuoti atskirus ūkio subjektus ar jų grupes, dėl ko gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams.

(66) Privilegijų teikimas arba atskirų ūkio subjektų ar jų grupių diskriminavimas Konkurencijos įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintos sąžiningos konkurencijos kontekste sietinas su nevienodų ūkinės veiklos vykdymo sąlygų užtikrinimu. Diskriminavimas tarp ūkio subjektų yra galimas tuomet, jeigu toje pat situacijoje esantiems ūkio subjektams yra taikomos skirtingos sąlygos arba skirtingose situacijose esantiems ūkio subjektams taikomos vienodos sąlygos⁵⁰. Siekiant nustatyti, ar dėl teisės akto ar sprendimo atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, buvimą, nėra būtina įrodyti konkrečius konkurencijos sąlygų skirtumus, o pakanka nustatyti prielaidas tokiems skirtumams atsirasti.⁵¹

(67) Konkurencijos taryba nustatė (nutarimo 2 dalis), kad LTSA, be konkurencingos procedūros, 2018 m. sudarė 42 Sutartis su vežėjais teikti keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

(68) Pažymėtina, jog Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, jog sąžiningos konkurencijos apsauga yra pagrindinis būdas užtikrinti asmens ir visuomenės interesų darną reguliuojant ūkinę veiklą, sukurti ūkio, kaip sistemos, savireguliaciją, skatinančią optimaliai paskirstyti ekonominius išteklius, veiksmingai juos panaudoti, didinti ekonominį augimą ir kelti vartotojų gerovę; nuostata, kad įstatymas saugo sąžiningos konkurencijos laisvę, reiškia įpareigojimą įstatymų leidėjui įstatymais nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad nebūtų monopolizuojama gamyba ir rinka, būtų užtikrinta sąžiningos konkurencijos laisvė ir būtų numatytos priemonės ir būdai jai apsaugoti; konstitucinė sąžiningos konkurencijos apsaugos garantija suponuoja draudimą ūkinę veiklą reguliuojančioms valstybės valdžios, savivaldybių institucijoms priimti sprendimus, kuriais yra ar gali būti iškreipiama sąžininga konkurencija, ir įpareigoja valstybės valdžios, savivaldybių institucijas teisinėmis priemonėmis užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę.⁵²

(69) Išimtinių sąlygų vienam ūkio subjektui sudarymas suponuoja ir absoliučius konkurencijos sąlygų skirtumus atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ar galintiems konkuruoti ūkio subjektams. Be to, konkurencija suprantama ne vien tik kaip atitinkamoje rinkoje veikiantys ūkio subjektai (jų skaičius), o kaip tam tikra įtampa tarp rinkos dalyvių, varžantis dėl kuo geresnio klientų poreikių patenkinimo, taip pat atvirumas naujiems rinkos dalyviams. Sąžiningos konkurencijos sąlygomis konkursų ar kitos konkurencingos procedūros dalyviai siūlo savarankiškai nustatytas paslaugų kainas, kurios apskaičiuojamos, atsižvelgiant į tai, jog paslaugos turi būti teikiamos kuo efektyviau už priimtinausią kainą. Nekonkurencingu būdu parinktų įmonių teikiamų paslaugų kaina ir kokybė nėra veikiamą iš konkurencijos kylančios įtampos, todėl paprastai nėra tokia efektyvi. Atsižvelgiant į tai, sudarius Sutartis be konkurencingos procedūros, panaikinamos ūkio subjektų paskatos varžytis dėl teikiamų paslaugų kainos ir kokybės.⁵³

(70) Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą LVAT ir Konstitucinio Teismo praktiką, Konkurencijos taryba daro išvadą, jog tik sąžiningos konkurencijos užtikrinimas tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais rinkoje gali užtikrinti sąžiningos konkurencijos teikiamą naudą valstybės, vartotojų bei kitų ūkio subjektų gerovei. Dėl to, atmetami suinteresuotų ūkio subjektų argumentai,

⁵⁰ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. vasario 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-234/2014, *Lietuvos autoverslininkų asociacija prieš Konkurencijos tarybą*; 2014 m. rugpjūčio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-308/2014, *Lietuvos edukologijos universitetas prieš Konkurencijos tarybą*.

⁵¹ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸²²-441/2009, *Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos prieš Konkurencijos tarybą*.

⁵² Konstitucinio Teismo 2008 m. kovo 5 d. nutarimas Nr. 31/06-08/07, *Dėl Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 18 straipsnio 4 dalies (2005 m. gruodžio 23 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai*.

⁵³ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. kovo 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-215-552/2017, *Joniškio rajono savivaldybė prieš Konkurencijos tarybą*.

susiję su rinkos monopolizavimu, žalos vartotojų interesams sukėlimu, bei konkurencijos prioriteto kitų vertybių atžvilgiu, kadangi, kaip minėta aukščiau (nutarimo (68) pastraipa), konstitucinė sąžiningos konkurencijos apsaugos garantija suponuoja draudimą ūkinę veiklą reguliuojančioms valstybės valdžios institucijoms, šiuo atveju LTSA, priimti sprendimus (šiuo atveju sudaryti Sutartis, be konkurencingos procedūros), kuriais yra ar gali būti iškreipiama sąžininga konkurencija, ir įpareigoja teisinėmis priemonėmis užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę, o pati konkurencija suprantama kaip tam tikra įtampa tarp rinkos dalyvių, varžantis dėl kuo geresnio klientų poreikių patenkinimo, taip pat atvirumas naujiems rinkos dalyviams, o ne kaip atitinkamoje rinkoje veikiančių ūkio subjektai (jų skaičius). Dėl to, tik konkurencingos procedūros metu, galima pasiekti sąžiningos konkurencijos teikiamą naudą.

(71) Papildomai pažymėtina, jog Konkurencijos taryba nesutinka ir su suinteresuotų ūkio subjektų pateiktais argumentais, jog Tyrimo metu nebuvo vertinamos aplinkybės, jog šiuo metu keleivius vežti tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas teikia daugiau nei 40 skirtingų vežėjų, kadangi minėtos aplinkybės nėra Tyrimo objektas. Tyrimo metu buvo vertinami LTSA veiksmai, kuriais buvo parenkami vežėjai vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, t. y. pats vežėjų pateikimas (galimybė pradėti teikti paslaugas) į tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais Lietuvos Respublikos teritorijoje rinką.

(72) LTSA Tyrimo metu nurodė, kad Sutartys su vežėjais buvo sudaromos jau 2007 m.⁵⁴, tačiau duomenų dėl 2007 m. sudarytų Sutarčių nepateikė, nes, jos teigimu, ankstesni nei 2007 m. duomenys nėra saugomi⁵⁵. Pagal LTSA pateiktus duomenis, Sutartys su tais pačiais vežėjais dėl tų pačių maršrutų⁵⁶ buvo sudarytos 2010 m. ir 2013 m. Paskutinį kartą Sutartys su tais pačiais vežėjais buvo sudarytos 2018 m. Šios Sutartys įsigaliojo 2018 m. balandžio 1 d. ir galioja iki 2023 m. kovo 31 d. Pažymėtina, jog šiuo konkrečiu atveju, LTSA veiksmai lėmė, kad esami vežėjai veikė skirtingomis konkurencijos sąlygomis dėl jiems sudarytų palankesnių sąlygų veikti keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugų rinkoje. Akcentuotina, jog LTSA be konkurso sudariusi Sutartis su vežėjais, neįvertino, ar buvo ir, ar dėl tokio šių paslaugų apimties ir teikimo būdo pasirinkimo, galėjo būti kitų ūkio subjektų galinčių ir norinčių konkuruoti dėl paslaugų ar jų dalies teikimo. Nei konkurso, nei kitos konkurencingos procedūros vežėjams, kurie aptarnautų visus, dalį, ar atskirai kiekvieną iš šiuo metu esamų maršrutų, parinkti LTSA neorganizavo ir neužtikrino galimybės kitiems ūkio subjektams konkuruoti dėl šių paslaugų teikimo. Taigi, LTSA neorganizavusi konkurencingos procedūros taip pat negalėjo pagrįstai nustatyti ir įvertinti ūkio subjektų, kurie norėtų ir galėtų konkuruoti dėl paslaugų ar jų dalies teikimo. Atsižvelgiant į tai, Konkurencijos taryba atmeta, kaip nepagrįstus suinteresuotų ūkio subjektų argumentus, dėl to, kad Konkurencijos taryba Tyrimo metu turėjo aiškiai įvardyti ūkio subjektus, kuriems buvo apribotas pateikimas į rinką, kadangi kiti ūkio subjektai, kurie gali ir nori vykdyti keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutais veiklą ir kurie atitinka teisės aktų reikalavimus, nustatytus tokių paslaugų teikėjams, įskaitant Pareiškėją, galėjo siekti teikti keleivių vežimo paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje ir dalyvauti konkurencingose procedūrose dėl šių paslaugų ar jų dalies teikimo, jeigu tokia procedūra ar procedūros būtų organizuotos.

(73) Konkurencijos taryba, atmeta kaip nepagrįstus ir LTSA teiginius, jog Tyrimo metu nebuvo nustatytos visos atsakomybei kilti būtinos sąlygos: neteisėti veiksmai, kaltė, žala bei priežastinis ryšys, kadangi minėtos sąlygos nustatinėjamos, siekiant taikyti civilinę sutartinę atsakomybę, pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.256 straipsnį. Šiuo konkrečiu atveju,

⁵⁴ Bylos 3 tomas, 112 lapas. Atsižvelgiant į tai, kad LTSA dėl 2007 m. sudarytų Sutarčių su vežėjais duomenų neturi, tyrimo metu buvo vertinama pateikta informacija dėl 2010 m., 2013 m. ir 2018 m. sudarytų Sutarčių su vežėjais.

⁵⁵ LTSA nurodė, kad vadovaujantis 2007 m. Bylų nomenklatūra Keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutais sutarčių byla buvo saugoma 5 metus po sutarties pasibaigimo, todėl 2007 m. sutartys nustatyta tvarka buvo sunaikintos (Bylos 3 tomas, 175 lapas).

⁵⁶ Iš LTSA pateiktų 2010 m., 2013 m. ir 2018 m. vežėjų ir maršrutų sąrašų nustatyta, kad keletas vežėjų ir maršrutų lyginant 2010 m. duomenis su 2013 m. ir 2018 m. duomenimis nesutampa, tačiau didžioji dalis vežėjų ir maršrutų yra tokie pat (Bylos 1 tomas, 111-121 lapai; 3 tomas, 112-113 lapai).

Tyrimas buvo atliekamas siekiant įvertinti ar Taisyklių nuostatos, reglamentuojančios kompetentingos įstaigos veiksmus, kuriuos būtina atlikti tam, jog būtų parinkti vežėjai vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, bei LTSA veiksmai, šias nuostatas įgyvendinant, nepažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų. Taigi, užtenka nustatyti, jog buvo atlikti viešojo administravimo subjekto veiksmai ar priimti sprendimai, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams. Vien jau faktas, kad gali atsirasti skirtingos konkurencijos sąlygos yra pagrindas konstatuoti, jog Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų pažeidimą.

(74) Apibendrinant tai, kas išdėstyta, esami 42 vežėjai, su kuriais 2018 m. be konkurencingos procedūros sudarytos Sutartys, buvo privilegijuoti kitų ūkio subjektų – potencialių konkurentų bei vienas kito atžvilgiu, tuo sudarant skirtingas konkurencijos sąlygas ir neužtikrinant sąžiningos konkurencijos laisvės, kaip tai numato Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimai.

6. Skirtingos konkurencijos sąlygos nėra lemtos Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimų vykdymo

(75) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi, viešojo administravimo subjektų veiksmai nelaikomi Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų pažeidimu, jei skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

(76) LVAT praktikoje įtvirtinta, jog ši „sąlyga turėtų būti aiškinama kaip nurodanti atvejus, kuomet viešojo administravimo subjektas neturi diskrecijos pasirinkti tam tikrą elgesio modelį, o priimdamas konkretų sprendimą (aktą) paprasčiausiai vykdo iš įstatymo kylantį imperatyvų reikalavimą. Sprendžiant, ar konkrečiu atveju egzistuoja pirmiau aptarta Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies sąlyga, turi būti vertinama, ar viešojo administravimo subjektas turėjo diskreciją elgtis tam tikru būdu“.⁵⁷

(77) Taigi, sąžiningos konkurencijos pažeidimas gali būti pateisintas, jeigu nustatoma, kad skirtingų konkurencijos sąlygų nebuvo įmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus. Ši, išimtis iš bendro draudimo viešojo administravimo subjektų sprendimais riboti konkurenciją įtvirtinanti, taisyklė negali būti aiškinama pernelyg plačiai. Dėl sąlygos, susijusios su reikalavimų įtvirtinimu Lietuvos Respublikos įstatymuose, pažymėtina, kad iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio, kuriame, be kita ko, nustatyta, jog įstatymas draudžia monopolizuoti gamybą ir rinką, saugo sąžiningos konkurencijos laisvę, taip pat ji aiškinančios Konstitucinio Teismo praktikos nuostatų išplaukia, kad ūkinės veiklos ribojimai gali būti įtvirtinti tik įstatyme⁵⁸. Todėl ir Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis taikytina tik tais atvejais, kai reikalavimas numatytas Lietuvos Respublikos įstatymuose ar jam prilygstančiuose kituose teisės aktuose.⁵⁹

(78) Šiuo atveju, tai reiškia, kad LTSA, norėdama pasiremti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtimi, privalo įrodyti, kad be konkurencingos procedūros 2018 m. sudarydama Sutartis su 42 esamais vežėjais, dėl tų pačių maršrutų, ji vykdė konkrečiame Lietuvos Respublikos įstatyme pakankamai aiškiai įtvirtintą reikalavimą (įpareigojimą) be konkurso procedūros sudaryti sutartis su vežėjais dėl keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais. Priešingu atveju tai reiškia, jog LTSA neužtikrinus konkurencijos sąlygų varžytis dėl teisės vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, konkurencija pastarojoje rinkoje yra absoliučiai panaikinama.

⁵⁷ LVAT 2012 m. gegužės 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1484/2012, *Trakų rajono savivaldybės administracija ir UAB „Komunalinių įmonių kombinatas“ prieš Konkurencijos tarybą*; 2013 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-282/2013, *UAB „Litesko“ prieš Konkurencijos tarybą*.

⁵⁸ Konstitucinio Teismo 1999 m. spalio 6 d., 2006 m. gegužės 31 d. nutarimai.

⁵⁹ LVAT 2012 m. gegužės 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1484/2012, *Trakų rajono savivaldybės administracija ir UAB „Komunalinių įmonių kombinatas“ prieš Konkurencijos tarybą*; 2013 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-282/2013, *UAB „Litesko“ prieš Konkurencijos tarybą*.

(79) Kaip jau minėta (nutarimo (24) pastraipa), LTSA savo veiksmus grindė Taisyklių 14 punktu, kuriame pateiktas baigtinis sąrašas atvejų, kuomet privaloma skelbti konkursą vežėjui parinkti.

(80) Konkurencijos taryba sutinka su LTSA bei kitų suinteresuotų ūkio subjektų argumentais, jog Taisyklių 14 punkte pateiktas baigtinis sąrašas atvejų, kuomet, LTSA neturi pasirinkimo galimybės ir diskrecijos teisės nuspręsti organizuoti konkursą ar ne, LTSA privalo skelbti konkursus, esant bet kuriam iš šiame punkte išvardytų atvejų. Tačiau Taisyklių 14 punkto nuostatos jokiū būdu negalima laikyti imperatyvia nuostata, neleidžiančia LTSA organizuoti konkurso ir kitais atvejais, nei kad numatyti minėtame sąrašė. LTSA turi diskrecijos teisę nuspręsti organizuoti konkursus ir tokiais atvejais, kurie neaptarti Taisyklių 14 punkte, tą patvirtina ir sisteminis Taisyklių nuostatų vertinimas.

(81) Taisyklių 22 punkte, reglamentuojančiame galimybę pasibaigus sutarties bei leidimo (ų) galiojimo terminui jį pratęsti, įstatymų leidėjas pasirinko žodžių junginį „gali būti“ („*Pasibaigus sutarties ir leidimo (ų) galiojimo terminui, jis gali būti pratęsimas, <...>*“) suponuojantį ne vienareikšmiškumą, o sąlygiškumą. Dėl to, priešingai nei teigia LTSA, bei kiti suinteresuoti ūkio subjektai, Taisyklėmis nėra nustatytas imperatyvas neorganizuoti konkursų kitais nei Taisyklių 14 punkte numatytais atvejais.

(82) Pažymėtina, jog ir LVAT, kuris formuoja vieningą teismų praktiką ir aiškina teisės aktų nuostatas, yra pažymėjęs, kad „*Taisyklių 22 punkto nuostatos yra dispozityvaus pobūdžio ir atsakovo neįpareigoja pratęsti sutartį ir leidimą su vežėju, kuris laikėsi šių taisyklių reikalavimų ir sutartyje nustatytų sąlygų. <...> Ši nuostata imperatyviai draudžia pratęsti sutartį ir leidimą su tokiu pageidaujantiu pratęsti sutartį ir leidimą vežėju, kuris nesilaikė Taisyklių reikalavimų ir sutartyje nustatytų sąlygų. Kitoks Taisyklių 22 punkto nuostatos aiškinimas leistų susidaryti situacijai savivaldybės teritorijoje, kai tuo pačiu maršrutu keleivius visą laiką vežtų tas pats vežėjas, jeigu jis nepadarytų pažeidimų, nurodytų Taisyklėse bei Sutarties sąlygose. Dėl to taptų beprasmis vežėjų konkurso skelbimas, teisės aktuose įtvirtintas sutarties šalių laisvės principas, savivaldybės savarankiškųjų funkcijų įgyvendinimas ir pan. <...> Kaip minėta, nei Taisyklėse, nei sutartyse nėra įtvirtintas imperatyvas atsakovui pratęsti sutartį pasibaigus jų galiojimo laikui, nepaliekant atsakovui jokio kito galimo bei teisėto elgesio modelio“⁶⁰.*

(83) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Konkurencijos taryba sprendžia, jog Taisyklėse nėra įtvirtintas imperatyvas LTSA pratęsti sutartis pasibaigus jų galiojimo laikui, nepaliekant jokio kito galimo bei teisėto elgesio modelio. Konkurencijos taryba atmėta, kaip nepagrįstus visus LTSA bei kitų suinteresuotų ūkio subjektų argumentus, jog Taisyklių neva imperatyvios nuostatos, numatančios baigtinį sąrašą atvejų, kuomet LTSA gali be konkurencingos procedūros sudaryti sutartis su vežėjais dėl keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugų teikimo, ir tokiu būdu LTSA veiksmai patenka į Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies išimtį.

(84) Konkurencijos taryba atmėta ir suinteresuotų ūkio subjektų argumentus dėl Taisyklių *lex specialis* paskirties Konkurencijos įstatymo atžvilgiu, kadangi Konstitucijoje įtvirtintas teisinės valstybės principas suponuoja ir teisės aktų hierarchiją, *inter alia* tai, kad poįstatyminiai teisės aktai negali prieštarauti įstatymams, konstituciniams įstatymams ir Konstitucijai, taigi LTSA įgyvendindama Taisyklių nuostatas, privalo atsižvelgti ir į Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatas.

(85) Suinteresuoti ūkio subjektai, išsakydami savo nuomonę dėl Tyrimo išvadų, rėmėsi ir Reglamentu Nr. 1370/2007, kuris tiesiogiai taikomas keleivių vežimui tenkinant bendruosius ekonominius interesus, bei įtvirtiną teisę sudaryti sutartis be konkurso. Pažymėtina, jog Konstitucinis Teismas dėl Reglamento Nr. 1370/2007 yra pažymėjęs: „*Reglamento Nr. 1370/2007 nuostatos dėl vežėjo viešosioms keleivių vežimo paslaugoms teikti parinkimo būdo taikomos, jeigu tai nedraudžiama pagal nacionalinę teisę. Taigi pareiškėjo ginčijamas teisinis reguliavimas aiškintinas ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, kuriais reguliuojamas viešųjų paslaugų teikimas, kontekste. <...> konkurencijos įvedimas suteikia galimybę mažesne kaina gauti patrauklesnes ir naujoviškesnes paslaugas, ir mažai tikėtina, kad tai kliudytų viešųjų paslaugų operatoriams vykdyti jiems patikėtus*

⁶⁰ LVAT 2014 m. rugpjūčio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-1139/2014, UAB „Leolora“ ir UAB „Septintukai“ prieš Klaipėdos miesto savivaldybės administraciją.

specialius uždavinius“.⁶¹ Atkreiptinas dėmesys, jog Reglamentas Nr. 1370/2007 imperatyviai neįpareigoja LTSA neskelbti konkursų parinkti vežėjus keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugoms teikti. Susisiekimo ministerija bei LTSA yra atsakingos už keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutais valdymą ir organizavimą. Nors Taisyklių nuostatos suteikia LTSA teisę pasirinkti, kaip bus valdomas ar organizuojamas keleivių vežimas, tačiau neįpareigoja jos neskelbti konkurencingos procedūros ir taip užkirsti kelią kitiems ūkio subjektams siūlyti ir teikti keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugas Lietuvos Respublikoje.

(86) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Konkurencijos taryba atmeta kaip nepagrįstus suinteresuotų ūkio subjekto argumentus, jog šiuo atveju, LTSA veiksmai, kuriais ji be konkurencingos procedūros sudarė 2018 m. 42 Sutartis su tais pačiais vežėjais, dėl tų pačių maršrutų, sudaro Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą išimtį. Priešingai, Konkurencijos tarybos vertinimu, LTSA privalėjo atsižvelgti į Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus ir sudaryti sąlygas visiems vežėjams (esamiems ir potencialiems) varžytis dėl šių paslaugų ar jų dalies teikimo. Apibendrinant, darytina išvada, kad skirtingos konkurencijos sąlygos keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugų Lietuvos Respublikos rinkoje nebuvo nulemtos imperatyvių teisės aktų reikalavimų vykdymo.

7. Kiti argumentai

(87) LKVA susipažinusi su Tyrimo išvadomis bei raštu pateikusi savo nuomonę (nutarimo (32) pastraipa), o taip pat ir išklausymo posėdžio metu, Konkurencijos tarybos prašė, kaip išvadą teikiančią instituciją, įtraukti Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą (toliau – VVTAT). Pažymėtina, jog Konkurencijos taryba Protokoliniu sprendimu⁶² 2020 m. gegužės 12 d. atsisakė tenkinti šį LKVA prašymą.

(88) Vertinant suinteresuotų ūkio subjektų teiginius, jog atlikdama Tyrimą Konkurencijos taryba pernelyg plačiai taikė Konkurencijos įstatymo nuostatas ir iš esmės atliko nebe priežiūros institucijos vaidmenį, tačiau įstatymo leidėjo vaidmenį, kadangi, pasak jų, LTSA veiksmai, įgyvendinat Taisyklių nuostatas negali būti savarankiškas Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimas, pažymėtina, jog Konstitucijos 46 straipsnyje yra įtvirtintas sąžiningos konkurencijos laisvės principas, kurio užtikrinimo, įgyvendinimo ir gynimo būdus nustato Konkurencijos įstatymas. Konkurencijos taryba yra būtent ta valstybės institucija, kuri vykdo viešojo administravimo funkcijas Konkurencijos įstatymo laikymosi kontrolės srityje ir įgyvendina valstybinę konkurencijos politiką. Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalis nustato, kad viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę. Pagal to paties straipsnio 2 dalį, viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus. Šiuo atveju, LTSA, vykdydama jai pavestą funkciją organizuoti keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugos teikimą nesudarė sąlygų vežėjams konkuruoti dėl minėtų paslaugų teikimo, kas prieštarauja Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams. Dėl to, tokie LTSA veiksmai vertintini kaip Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimas, o visi suinteresuotų ūkio subjektų argumentai, susiję su tuo, jog nenustačius Taisyklių nuostatų prieštaravimų Konkurencijos įstatymo nuostatoms, negali būti ir LTSA veiksmai, šias nuostatas įgyvendinant, pripažįstami prieštaraujančiais Konkurencijos įstatymo nuostatoms, atmestini kaip nepagrįsti.

(89) Konkurencijos taryba atmeta kaip nepagrįstus suinteresuotų ūkio subjektų teiginius, jog Tyrimo metu nebuvo nagrinėtos istorinės maršrutų susiformavimo aplinkybės bei nebuvo vertinta, ar

⁶¹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2015 m. sausio 15 d. nutarimas Nr. KT3-N1/2015. 9, 8.2 punktai..

⁶² 2020 m. gegužės 18 d. Konkurencijos tarybos tvarkomojo posėdžio protokolas (bylos 5 tomas, 164–165 lapai).

atsirastų bent vienas potencialus rinkos dalyvis, norintis teikti paslaugas nepelningais maršrutais, kadangi būtent Susisiekimo ministerija bei LTSA yra atsakingos už keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais valdymą ir organizavimą, o ūkio subjektai sprendimus dėl paslaugų teikimo priima įvertinę visas ekonomines ir teisines aplinkybes. Suinteresuotų ūkio subjektų pateikti teiginiai, jog joks pelno siekiantis ūkio subjektas nenorės teikti keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas nuostolingais maršrutais yra hipotetinio pobūdžio bei nepagrindžia fakto, jog 2018 m. LTSA be konkurencingos procedūros sudariusi Sutartis su esamais 42 vežėjais, išnaudojo visas priemones ir įvertinto visas aplinkybes, kurios užtikrintų sąžiningą konkurencijos laisvę. LTSA, siekdama įsitikinti, ar yra esamų ir/ar potencialių ūkio subjektų galinčių ir norinčių teikti Lietuvos Respublikos teritorijoje keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas konkrečiomis sąlygomis, turėjo organizuoti konkursą ar kitą konkurencingą procedūrą šios paslaugos teikėjui parinkti. Tačiau, kaip minėta, LTSA to nepadarė. Neatsižvelgusi į tai, kad tokių paslaugų teikimo rinkoje gali vykti konkurencija ir neįvertinusi galimybės konkurencijos neribojančiu būdu organizuoti šių paslaugų teikimą, LTSA privilegijavo esamus 42 vežėjus kitų ūkio subjektų atžvilgiu ir tuo sudarė iš esmės skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje galintiems veikti ūkio subjektams lyginant su tais 42 vežėjais, kurie atitinkamas paslaugas teikia išimtinėmis teisėmis.

8. Dėl Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo procedūros nutraukimo

(90) Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 3 punkte nustatyta, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą tyrimą nutraukti, jeigu tyrimo metu paaiškėja arba atsiranda šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje nurodytos aplinkybės. Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 7 punkte įtvirtinta, jog Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, kuomet nėra duomenų, kurie leistų pagrįstai įtarti šio įstatymo pažeidimą.

(91) Tyrimo metu analizuotos Taisyklių nuostatos, susijusios su LTSA veiksmais, kuriuos ji privalo atlikti tam, kad būtų parinkti vežėjai vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais.

(92) Atlikus tyrimą padaryta išvada, kad LTSA įgyvendindama Taisyklėmis jai suteiktą diskreciją bei be konkurencingos procedūros sudariusi Sutartis su vežėjais, pažeidė Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus (nutarimo (20) pastraipa).

(93) Atlikus Tyrimą nenustatyta, kad šios nuostatos savaime gali riboti konkurenciją. Nors Taisyklėse nėra reglamentuota, jog konkursas turi būti organizuojamas ir tais atvejais, kai pasibaigia Sutarčių su vežėjais terminas, tačiau LTSA, kuri atsakinga už keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais organizavimą bei užtikrinimą, kyla pareiga pačiai patikrinti rinką ir įvertinti, ar yra potencialių rinkos dalyvių norinčių bei galinčių teikti tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas. Taigi, LTSA turi galimybę užtikrinti konkurenciją ir jos neriboti, ypač kai tokia pareiga kyla iš Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų.

(94) Pažymėtina, jog nėra duomenų, kad LTSA pasibaigus Sutarčiai su konkrečiu vežėju (nors jis ir nepažeidė Taisyklių reikalavimų ir Sutartyje nustatytų sąlygų), būtų organizavusi konkurencingą procedūrą ir kad tokie LTSA veiksmai Susisiekimo ministerijos būtų vertinami kaip neteisėti bei prieštaraujantys Taisyklėms. Be to, nėra duomenų, kad LTSA kreipėsi į Susisiekimo ministeriją dėl Taisyklių 22 punkto taikymo išaiškinimo ir kad Susisiekimo ministerija būtų nurodžiusi, jog pagal minėtą nuostatą, LTSA privalo pratęsti Sutartis su vežėjais be konkurencingos procedūros. Taigi nėra pagrindo teigti, kad Susisiekimo ministerija būtų ribojusi LTSA galimybes organizuoti konkurencingą procedūrą ir taip apribojusi LTSA iš Taisyklių jai kylančią diskreciją dėl Sutarčių pratęsimo.

(95) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nėra pagrindo daryti išvados, kad Taisyklių nuostatos galėjo riboti konkurenciją, todėl tyrimas apimtyje dėl Susisiekimo ministro įsakymu patvirtintų leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais Taisyklių atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams nutraukiamas.

(96) Papildomai pažymėtina, jog Konkurencijos taryba, įvertinusi tai, jog LTSA pažeidė Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimus netinkamai pasinaudodama suteikta diskrecijos laisve, įtvirtinta Taisyklėse bei vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio

1 dalies 8 punktu, siūlo Vyriausybei įvertinti Taisyklėse įtvirtintą reguliavimą dėl sutarčių su vežėjais pratęsimo, ar Taisyklėse neturėtų būti įtvirtinta pareiga kompetentingai įstaigai organizuoti konkursą pasibaigus maksimaliam sutarties su vežėju galiojimo terminui bei aiškūs reikalavimai dėl Sutarties pratęsimų skaičiaus, t. y. numatyti, kad sutartys gali būti pratęsimos ne daugiau negu vieną kartą, jeigu Sutarties pratęsimo galimybė iš anksto buvo žinoma konkurse dalyvaujantiems ūkio subjektams, pavyzdžiui, sutarties pratęsimo galimybė buvo numatyta konkurso sąlygose.

9. Išvados dėl Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo

(97) LTSA 2018 m. be konkurencingos procedūros, sudarydama 42 Sutartis su tais pačiais vežėjais dėl tų pačių maršrutų, privilegijavo juos, diskriminavo kitus ūkio subjektus, dėl to atsirado skirtingos konkurencijos sąlygos esamiems vežėjams ir kitiems ūkio subjektams, norintiems ir galintiems teikti tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje. Minėti LTSA veiksmai nebuvo lemti įstatymų reikalavimų vykdymo, todėl prieštarauja Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimams.

(98) Atsižvelgus į tai ir vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 3 punktu, yra pagrindas LTSA taikyti sankcijas.

(99) Nenustatyta, kad Susisiekimo ministro įsakymu patvirtintų Taisyklių nuostatos gali pažeisti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus, todėl tyrimas šioje apimtyje nutraukiamas.

10. Sankcijos

(100) Konkurencijos įstatymo 35 straipsnyje yra numatytos sankcijos, kurias, vadovaudamasi objektyvumo ir proporcingumo principais, Konkurencijos taryba gali skirti viešojo administravimo subjektams, pažeidusiems Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus. Pagal šį straipsnį Konkurencijos taryba turi teisę viešojo administravimo subjektui nurodyti per nustatytą terminą pakeisti ar panaikinti teisės aktus, kitus šio įstatymo 4 straipsnyje nurodytiems reikalavimams prieštaraujančius sprendimus, ar atlikti kitus šio įstatymo 4 straipsnio pažeidimą šalinančius veiksmus bei skirti viešojo administravimo subjektams pinigines baudas.

10.1 Bauda

(101) Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad už šio įstatymo 4 straipsnio pažeidimus viešojo administravimo subjektams gali būti skiriama pinigine buda iki 0,5 procento viešojo administravimo subjekto metinio biudžeto einamaisiais metais ir kitų praėjusiais metais gautų bendrųjų metinių pajamų, bet ne daugiau negu šešiasdešimt tūkstančių eurų. Nustatant konkrečių baudų dydžius turi būti atsižvelgiama į Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje numatytas aplinkybes: pažeidimo pavojingumą, pažeidimo trukmę, viešojo administravimo subjekto atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes.

(102) Baudos dydis nustatomas vadovaujantis Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64 „Dėl baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Baudų dydžio nustatymo aprašas). Baudų dydžio nustatymo aprašo 23 punkte nustatyta, kad už Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimą viešojo administravimo subjektui skiriamas baudos dydis apskaičiuojamas dviem etapais: pirmiausia apskaičiuojamas bazinis baudos dydis, vėliau bazinis baudos dydis tikslinamas – didinamas arba mažinamas.

10.1.1. Dėl bazinio baudos dydžio

(103) Bazinis baudos dydis apskaičiuojamas vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 24 punktu ir nustatomas sudėjus nuo pažeidimo pavojingumo priklausančią baudos dydį su nuo pažeidimo trukmės priklausančiu baudos dydžiu.

10.1.1.1. Dėl nuo pažeidimo pavojingumo priklausančio baudos dydžio

(104) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 24.2 punktu, apskaičiuojant nuo pažeidimo pavojingumo priklausančią baudos dydį, pirmiausia nustatomas pradinis nuo pažeidimo pavojingumo priklausančios baudos dydis, kuris lygus pusei pagal Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 7 dalį nustatyto galimo maksimalus baudos dydžio.

(105) Pagal Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 7 dalį maksimalus baudos dydis sudaro 0,5 procento viešojo administravimo subjekto metinio biudžeto einamaisiais metais ir kitų praėjusiais metais gautų bendrųjų metinių pajamų, bet ne daugiau negu šešiasdešimt tūkstančių eurų.

(106) LTSA patvirtintos⁶³ einamųjų metų metinio biudžeto pajamos – 17044900 Eur, todėl vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 7 dalimi maksimalus baudos dydis apskaičiuojant nuo pažeidimo pavojingumo priklausančią baudos dydį laikytinas 60 000 Eur.

(107) Pagal Baudų dydžio nustatymo aprašo 24.2 punktą pradinis nuo pažeidimo pavojingumo priklausančios baudos dydis šiuo atveju yra 30 000 Eur.

(108) Pagal Baudų dydžio nustatymo aprašo 24.2 punktą šis pradinis nuo pažeidimo pavojingumo priklausančios baudos dydis didinamas arba mažinamas, atsižvelgiant į konkrečias su pažeidimu susijusias aplinkybes: pažeidimo pobūdį, jo geografinį plotą ir kitas objektyvias aplinkybes, kurių svarba ir įtaka nuo pažeidimo pavojingumo priklausančiam baudos dydžiui priklauso nuo kiekvieno konkretaus pažeidimo.

(109) Šiuo atveju, vertinant pažeidimo pavojingumą, pažymėtina tai, kad tyrimo metu analizuojami Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimus pažeidžiantys LTSA veiksmai. LTSA be konkurencingos procedūros sudarė Sutartis su vežėjais, sudarė skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje veikiantiems ūkio subjektams, tokiais savo veiksmais privilegijavo rinkoje veikiančius vežėjus eliminuodama potencialius konkurentus, kadangi potencialiems konkurentams rinka yra uždaryta bent iki 2023 metų.

(110) Pažeidimas apėmė visą Lietuvos Respublikos teritoriją, dėl to pažeidimo geografinis plotas yra didelis.

(111) Atsižvelgiant į tai, yra pagrindas didinti pradinį nuo pažeidimo pavojingumo priklausančią baudos dydį iki 37 500 Eur.

10.1.1.2. Dėl nuo pažeidimo trukmės priklausančio baudos dydžio

(112) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 24.3 punktu, toliau apskaičiuojamas nuo pažeidimo trukmės priklausančios baudos dydis. Jeigu pažeidimas truko metus ir ilgiau, nuo pažeidimo trukmės priklausančios baudos dydis sudaro 5 procentus Aprašo 24.2 papunktyje nustatyta tvarka apskaičiuoto nuo pažeidimo pavojingumo priklausančio baudos dydžio už kiekvienus pažeidimo metus. Trumpesnis už 6 mėnesius laikotarpis laikomas puse metų, o ilgesnis už 6 mėnesius, bet trumpesnis už metus pažeidimo laikotarpis laikomas metais.

(113) Nagrinėjamu atveju pagal turimus duomenis pažeidimas tęsiasi ne trumpiau nei nuo 2013 m. balandžio 1 d., kuomet su atskirais vežėjais buvo pratęstos 2010 m. sudarytos Sutartys. Atsižvelgiant į tai, kad Konkurencijos įstatymo redakcija, pagal kurią galima skirti sankcijas viešojo administravimo subjektams, įsigaliojo 2017 m. sausio 1 d., baudos apskaičiavimo tikslais pažeidimo trukmė laikytina 3 metai.

(114) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 24.4 punktu sudėjus nuo pažeidimo pavojingumo priklausančią baudos dydį ir nuo pažeidimo trukmės priklausančią baudos dydį gaunamas bazinis baudos dydis. Taigi LTSA skirtinos baudos bazinis baudos dydis yra 43 125 Eur.

⁶³ Bylos 3 tomas, 122–126 lapai.

10.1.2. Dėl atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių

(115) Pagal Baudų dydžio nustatymo aprašo 25 punktą bazinis baudos dydis tikslinamas (didinamas arba mažinamas) pagal Aprašo 17 punkte nustatytas taisykles, t. y. atsižvelgiant į lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes.

(116) Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad viešojo administravimo subjektai, padarę pažeidimą, savo noru užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms; padėjo Konkurencijos tarybai tyrimo metu; atlygino nuostolius; pašalino padarytą žalą; savo valia nutraukė pažeidimą; neatliko konkurenciją ribojančių veiksmų; Konkurencijos tarybai tyrimo metu pateikdami rašytinį pripažinimo pareiškimą pripažino pažeidimą ir numatytą baudą, taip sudarydami sąlygas efektyviau atlikti tyrimą; pripažino Konkurencijos tarybos baigto tyrimo metu nustatytas esmines aplinkybes.

(117) Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad viešojo administravimo subjektai kliudė vykdyti tyrimą, slėpė įvykdytą pažeidimą, tęsė pažeidimą, nepaisydami Konkurencijos tarybos įpareigojimo nutraukti neteisėtus veiksmus, arba jei pakartotinai per septynerius metus padarė pažeidimą, už kurį jau buvo paskirtos šiame įstatyme numatytos sankcijos.

(118) Atsakomybę sunkinančių ir lengvinančių aplinkybių nenustatyta, todėl bazinis baudos dydis 43 125 Eur nei mažinamas nei didinamas.

10.1.3. LTSA skiriamos baudos dydis

(119) Apibendrinus šio nutarimo (100)–(118) pastraipose nurodytus paaiškinimus, Konkurencijos taryba skiria LTSA 43 120⁶⁴ Eur baudą.

10.2 Įpareigojimas

(120) Konkurencijos įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtinta, kad viešojo administravimo subjektui gali būti nurodoma per nustatytą terminą pakeisti ar panaikinti teisės aktus, kitus šio įstatymo 4 straipsnyje nurodytiems reikalavimams prieštaraujančius sprendimus, ar atlikti kitus šio įstatymo 4 straipsnio pažeidimą šalinančius veiksmus.

(121) Konkurencijos taryba nesutinka su suinteresuotų ūkio subjektų argumentais, jog Pranešime siūlomas įpareigojimas nutraukti sudarytas keleivių vežimo Sutartis pažeis teisėtų lūkesčių principą, kadangi Konstitucinis Teismas 2003 m. kovo 4 d. nutarime⁶⁵ konstatavo, kad pagal Konstituciją yra saugomi ir ginami ne visi iš bet kurio įstatymo ar kito teisės akto kylantys lūkesčiai, bet tik tie, kurie kyla iš pačios Konstitucijos ar iš įstatymų bei kitų teisės aktų, neprieštaraujančių Konstitucijai. Tik tokie lūkesčiai gali būti laikomi teisėtais, tik tokie teisėti lūkesčiai yra saugomi ir ginami Konstitucijos. Taigi, šiuo atveju, suinteresuotų ūkio subjektų teisėti lūkesčiai kilo iš Konkurencijos įstatymo pažeidimo bei pačios Konstitucijos, kuri įtvirtina sąžiningos konkurencijos laisvę, taigi, negali būti laikomi teisėtais. Papildomai atkreiptinas dėmesys, jog ir pačiose Sutartyse nėra nuostatų, įtvirtinančių galimybę pratęsti sutartinius įsipareigojimus, o kaip minėta nutarimo (81) pastraipoje, įstatymo leidėjas, nuostatoje, reglamentuojančioje sutarties bei leidimo (ų) pratęsimo galimybę, pasirinko žodžių junginį „gali būti“, kuris suponuoja sąlygiškumą. Atsižvelgiant į minėtus argumentus, Konkurencijos taryba, daro išvadą, jog nei minėtos Taisyklių nuostatos, nei Sutarčių nuostatos, nei neva teisėtų lūkesčių kilmė (Konstitucijos bei Konkurencijos įstatymo nuostatų pažeidimas) nesukūrė suinteresuotiems ūkio subjektams teisėtų lūkesčių principo, kuris priėmus nutarimą bus pažeistas.

(122) Papildomai pažymėtina, jog Konkurencijos tarybos kompetenciją apibrėžia Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 3 punktas, kuriame numatyta, kad Konkurencijos taryba nagrinėja, ar viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai ar kiti sprendimai atitinka

⁶⁴ Apskaičiuota bauda apvalinama dešimtimis.

⁶⁵ Konstitucinio Teismo 2003 m. kovo 4 d. nutarimas.

Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nustatytus reikalavimus ir, jeigu yra pagrindas, kreipiasi į viešojo administravimo subjektus su reikalavimu pakeisti ar panaikinti teisės aktus ar kitus konkurenciją ribojančius sprendimus. Taigi Konkurencijos taryba turi teisę įpareigoti pakeisti ar panaikinti viešojo administravimo subjekto priimtus teisės aktus ar kitus konkurenciją ribojančius sprendimus, nagrinėjamu atveju – sudarytas Sutartis. Dėl to, atmetinas LTSA bei kitų suinteresuotų ūkio subjektų prašymas, nenutraukti Sutarčių iki jų galiojimo termino pabaigos, t. y. 2023 m. kovo 31 d. Įpareigojimas nutraukti be konkurencingos procedūros sudarytas Sutartis yra skirtas ne ūkio subjektams, o LTSA, kuri ir laikoma pažeidusia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus. Atitinkamai suinteresuotiems ūkio subjektams neužkertamas kelias kreiptis į teismą civilinio proceso nustatyta tvarka, prašant atlyginti žalą, padarytą neteisėtais viešojo administravimo subjekto sprendimais.

(123) Atsižvelgiant į tai, jog Konkurencijos taryba nustatė, kad LTSA veiksmai, 2018 m. be konkurencingos procedūros, sudarant Sutartis su tais pačiais 42 vežėjais dėl tų pačių maršrutų, pažeidė Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimus, tačiau atsižvelgdama į administracinę naštą tekšančią LTSA dėl Sutarčių kiekio, yra pagrindas įpareigoti LTSA ne vėliau kaip per 8 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje *www.kt.gov.lt* nutraukti Sutartis, kurios pratęstos be konkurencingos procedūros su vežėjais ir organizuoti konkurencingą procedūrą naujiems vežėjams parinkti.

(124) Konkurencijos taryba atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 39 straipsnio 5 dalimi, viešojo administravimo subjektas privalo įvykdyti jam skirtus Konkurencijos tarybos nutarime numatytus įpareigojimus nustatytomis sąlygomis ir terminais, tačiau motyvuotu viešojo administravimo subjekto prašymu Konkurencijos taryba turi teisę įpareigojimų įvykdymo terminą atidėti iki dvigubai ilgesnio termino, negu buvo numatytas nutarime, jeigu įvykdyti nustatytų įpareigojimų laiku viešojo administravimo subjektas negali dėl objektyvių priežasčių.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsniu, 18 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 35 ir 36 straipsniais,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

1. Pripažinti pažeidžiančiais Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus Lietuvos transporto saugos administracijos veiksmus, pratęsiant be konkurencingos procedūros su vežėjais Sutartis:

- 1.1 2018 m. kovo 2 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Vlasava“ Nr. SUT-29(18);
- 1.2 2018 m. kovo 2 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Kupiškio autobusų parkas“ Nr. SUT-30(18);
- 1.3 2018 m. kovo 2 d. LTSA sutartis su UAB „Plungės autobusų parkas“ Nr. SUT-31(18);
- 1.4 2018 m. kovo 5 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Ignalinos autobusų parkas Nr. SUT-32(18);
- 1.5 2018 m. kovo 6 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Skuodo autobusų stotis Nr. SUT-34(18);
- 1.6 2018 m. kovo 6 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Biržų autobusų parkas Nr. SUT-37(18);
- 1.7 2018 m. kovo 6 d. LTSA sutartis su UAB „Meteorit turas“ Nr. SUT-38(18);
- 1.8 2018 m. kovo 6 d. LTSA sutartis su UAB „Joniškio autobusų parkas“ Nr. SUT-39(18);
- 1.9 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su „A. Andriūno transportas“ Nr. SUT-41(18);
- 1.10 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Lazdijų autobusų parkas“ Nr. SUT-42(18);
- 1.11 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „VILKAMA“ Nr. SUT-43(18);
- 1.12 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su UAB „Busotas“ Nr. SUT-44(18);

- 1.13 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Varėnos autobusų parkas“ Nr. SUT-45(18);
- 1.14 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su UAB „Jurbarko mažieji autobusai“ Nr. SUT-46(18);
- 1.15 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su UAB Širvintų autobusų parkas Nr. SUT-47(18);
- 1.16 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Druskininkų autobusų parkas“ Nr. SUT-48(18);
- 1.17 2018 m. kovo 12 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Raseinių autobusų parkas“ Nr. SUT-49(18);
- 1.18 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „PANEVĖŽIO AUTOBUSŲ PARKAS“ Nr. SUT-50(18);
- 1.19 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „JULTURAS“ Nr. SUT-51(18);
- 1.20 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su UAB Molėtų autobusų parkas Nr. SUT-52(18);
- 1.21 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su UAB „Pasvalio autobusų parkas“ Nr. SUT-53(18);
- 1.22 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Rokiškio autobusų parkas“ Nr. SUT-54(18);
- 1.23 2018 m. kovo 13 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Naujosios akmenės autobusų parkas Nr. SUT-55(18);
- 1.24 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Mažeikių autobusų parkas“ Nr. SUT-56(18);
- 1.25 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Šilutės autobusų parkas“ Nr. SUT-57(18);
- 1.26 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „AUTOVELDA“ Nr. SUT-58(18);
- 1.27 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Šilalės autobusų parkas“ Nr. SUT-59(18);
- 1.28 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Jurbarko autobusų parkas Nr. SUT-60(18);
- 1.29 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su UAB „Jonavos autobusai“ Nr. SUT-61(18);
- 1.30 2018 m. kovo 14 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „TRANSREVIS“ Nr. SUT-62(18);
- 1.31 2018 m. kovo 15 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Telšių autobusų parkas Nr. SUT-63(18);
- 1.32 2018 m. kovo 15 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Marijampolės autobusų parkas“ Nr. SUT-64(18);
- 1.33 2018 m. kovo 15 d. LTSA sutartis su individualia įmone „Seknija“ Nr. SUT-65(18);
- 1.34 2018 m. kovo 15 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Šalčininkų autobusų parkas“ Nr. SUT-66(18);
- 1.35 2018 m. kovo 15 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Utenos autobusų parkas“ Nr. SUT-67(18);
- 1.36 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Busturas“ Nr. SUT-71(18);
- 1.37 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Tauragės autobusų parkas Nr. SUT-72(18);
- 1.38 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Zarasų autobusai“ Nr. SUT-73(18);
- 1.39 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Šakių autobusų parkas“ Nr. SUT-74(18);
- 1.40 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove Tolimojo keleivinio transporto kompanija Nr. SUT-75(18);

1.41 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „KLAIPĖDOS AUTOBUSŲ PARKAS“ Nr. SUT-76(18);

1.42 2018 m. kovo 16 d. LTSA sutartis su uždara akcine bendrove „Kautra“ Nr. SUT-77(18).

2. Už rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytą pažeidimą skirti Lietuvos transporto saugos administracijai 43 120 Eur baudą.

3. Įpareigoti Lietuvos transporto saugos administraciją ne vėliau kaip per 8 mėnesius nuo Konkurencijos tarybos nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt nutraukti 1 punkte nurodytas Sutartis, kurios pratęstos be konkurencingos procedūros su vežėjais ir organizuoti konkurencingą procedūrą naujiems vežėjams parinkti.

4. Įpareigoti Lietuvos transporto saugos administraciją ne vėliau kaip per 14 dienų nuo 2 punkte nurodytos baudos sumokėjimo ir 3 punkte nurodytų įpareigojimų įvykdymo apie tai informuoti Konkurencijos tarybą, pateikiant tai patvirtinančius įrodymus.

5. Nutraukti tyrimą dėl Susisiekimo ministro 2006 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 3-62 patvirtintų Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklių atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams, nenustačius Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo.

6. Rekomenduoti Vyriausybei pavesti Susisiekimo ministerijai peržiūrėti Taisyklėse įtvirtintą teisinį reguliavimą dėl kompetentingos įstaigos veiksmų, pasibaigus maksimaliam sutarčių su vežėjais galiojimo terminui, taip pat dėl sutarčių su vežėjais pratęsimo, tokiu būdu užkertant kelią galimam konkurencijos ribojimui ir apie priimtus sprendimus informuoti Konkurencijos tarybą.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 39 straipsniu, paskirta piniginė bauda per tris mėnesius nuo nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos turi būti sumokėta į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą⁶⁶ (įmokos kodas 6920, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752).

Per nurodytą terminą nesumokėjus baudos, skaičiuojamos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.210 straipsnio 2 dalyje nurodytos palūkanos.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 33 straipsnio 3 dalimi ir 39 straipsniu, skundo padavimas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo už Konkurencijos įstatymo pažeidimą viešojo administravimo subjektui paskirta bauda, nesustabdo Konkurencijos tarybos nutarimo vykdymo, išskyrus atvejus, kai Konkurencijos taryba, vadovaudamasi šio įstatymo 39 straipsnio 7 dalimi, priima sprendimą nesikreipti į antstolį dėl baudos priverstinio išieškojimo arba jeigu teismas nusprendžia kitaip.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 7 dalimi, už per Konkurencijos tarybos nustatytą arba šio įstatymo 39 straipsnio 5 dalies pagrindu pratęstą terminą šio įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytų įpareigojimų neįvykdymą viešojo administravimo subjektams gali būti skiriama piniginė bauda iki šešių šimtų eurų už kiekvieną pažeidimo vykdymo dieną po termino įvykdyti įpareigojimus pašalinti pažeidimą pabaigos.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

⁶⁶ Nr. LT78 7290 0000 0013 0151 (AB „Citadele“ bankas); Nr. LT74 4010 0510 0132 4763 (Luminor Bank AB); Nr. LT05 7044 0600 0788 7175 (AB SEB bankas); Nr. LT32 7180 0000 0014 1038 (AB Šiaulių bankas); Nr. LT74 7400 0000 0872 3870 (*Danske Bank A/S* Lietuvos filialas); Nr. LT12 2140 0300 0268 0220 (Luminor Bank AB); Nr. LT24 7300 0101 1239 4300 (AB „Swedbank“); LT42 7230 0000 0012 0025 (UAB Medicinos bankas).

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 188668192, Jogailos g. 14, Vilnius 01116
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRO ĮSAKYMU PATVIRTINTŲ LEIDIMŲ VEŽTI KELEIVIUS REGULIARAUS SUSISIEKIMO KELIŲ TRANSPORTO MARŠRUTAIS IŠDAVIMO TAISYKLIŲ IR LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJOS VEIKSMŲ JAS ĮGYVENDINANT ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-07-14 Nr. 1S-77 (2020)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Vizavimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Monika Dumbrytė-Ožiūnienė, Grupės vadovė, Teisės ir konkurencijos politikos grupė
Sertifikatas išduotas	MONIKA,DUMBRYTĖ-OŽIŪNIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-07-14 14:21:00 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	–
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-12-29 17:46:33 – 2024-12-27 23:59:59
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Šarūnas Keserauskas, Pirmininkas, Konkurencijos tarybos nariai
Sertifikatas išduotas	ŠARŪNAS,KESERAUSKAS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-07-14 17:01:06 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-07-14 17:02:10 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-08-17 10:11:18 – 2024-08-15 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, į.k. 188668192 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:51:05 iki 2021-12-26 13:51:05
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.21
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2020-07-14 17:40:00)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2020-07-14 17:40:00 Dokumentų valdymo sistema Avilys